

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
STÁTNÍ SYMBOLY ČESKÉ REPUBLIKY A JEJICH UŽÍVÁNÍ

Plzeň 2022

Barbora Řežábková

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ
KATEDRA SPRÁVNÍHO PRÁVA

Studijní program: Právní specializace

Vedoucí práce: JUDr. PhDr. Jan Malast Ph.D.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
STÁTNÍ SYMBOLY ČESKÉ REPUBLIKY A JEJICH UŽÍVÁNÍ

Barbora Řežábková

Plzeň 2022

Čestně prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Státní symboly a jejich užívání napsala samostatně za použití zdrojů a pramenů uvedených v poznámkách pod čarou a v seznamu uvedené literatury.

.....
Barbora Řežábková

Děkuji vedoucímu práce JUDr. PhDr. Janu Malastovi Ph.D. za pomoc při vedení bakalářské práce, rady a připomínky.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá státními symboly České republiky a právními předpisy, které upravují tuto oblast. Líčí jejich historii a vývoj zejména od minulého století do současnosti. Největší část práce se soustředí na aktuální symboliku a její užívání. Část práce se věnuje právní ochraně státních symbolů v České republice i ve světě. Poslední částí je analýza případu Ztohoven.

REUSMÉ

The bachelor thesis deals with the state symbols of the Czech Republic and the legal regulations that regulate this area. It describes their history and development especially from the last century to the present. The largest part focuses on current symbolism and rules of their use. Part of the bachelor thesis is devoted to the legal protection of the state symbols in the Czech Republic and in the world. The last part is an analysis of the Ztohoven case.

OBSAH

ÚVOD	9
1. POJEM STÁTNÍ SYMBOL	10
1.1. Právní úprava	10
2. OBECNÝ VÝVOJ ČESKÉ STÁTNÍ SYMBOLIKY	12
3. AKTUÁLNÍ STÁTNÍ SYMBOLIKA A JEJÍ VÝVOJ	16
3.1. Velký státní znak.....	16
3.1.1. Užívání velkého státního znaku.....	17
3.2. Malý státní znak.....	18
3.2.1. Užívání malého státního znaku.....	18
3.3. Historie.....	18
3.4. Státní barvy	22
3.4.1. Užívání státních barev	23
3.4.2. Historie	24
3.5. Státní vlajka.....	24
3.5.1. Užívání státní vlajky	25
3.5.2. Historie	27
3.5.3. Národní a státní vlajka	29
3.5.4. Rozdíl mezi vlajkou a praporem a korouhví.....	30
3.6. Vlajka prezidenta republiky	31
3.6.1 .Pravda vítězí	31

3.6.2	Užívání vlajky prezidenta republiky.....	32
3.6.3	Historie	32
3.7	Státní pečeť	34
3.7.1	Užívání státní pečeti	35
3.7.2	Historie	35
3.8	Státní hymna	37
3.8.1	Užívání státní hymny	38
3.8.2	Historie.....	39
4.	NEOFICIÁLNÍ FORMY SYMBOLIZUJÍCÍ ČR	41
4.1	Korunovační klenoty.....	41
4.2	Státní vyznamenání	43
4.2.1	Udělování a odebrání vyznamenání.....	44
4.3	Lípa srdčitá.....	45
4.3.1	Lipové ratolesti	45
4.4	Státní svátky	46
5.	ZNEUŽÍVÁNÍ A HANOBENÍ STÁTNÍCH SYMBOLŮ	49
5.1	Zákon o užívání státních symbolů ČR a o změně některých zákonů.....	49
5.2	Trestní zákoník.....	51
5.3	Pálení vlajky jako hanobení a zneužití státního symbolu	52
5.4	Pálení vlajky ve Francii.....	53
6.	ZTOHOVEN – ČERVENÉ TRENÝRKY	55

6.1. Skutková podstata případu	55
6.2. Soudní jednání.....	55
6.3. Rozsudek.....	58
6.4. Další vývoj případu.....	59
6.5. Jak to bylo se standartou	61
6.6. Můj osobní názor na situaci	61
ZÁVĚR.....	63
SEZNAM ZDROJŮ	64

ÚVOD

Jako téma své bakalářské práce jsem si zvolila téma Státní symboly a jejich užívání. Státní symbolika a vývoj její podoby je z mého pohledu velmi zajímavá problematika, což byl rovněž jeden z důvodů, proč jsem se toto téma rozhodla zpracovat.

V podstatné části práce se zaměřuji hlavně na užívání každého jednotlivého státního symbolu, jeho zakotvení v právní úpravě a rovněž na právní úpravu jeho užívání, které je v praxi častokrát chybné. Nelze opomenout ani historické souvislosti vývoje státních symbolů, protože zejména události dějin 20. století daly základ podobě státních symbolů tak, jak je známe dnes.

Spíše okrajově jsou zde zmíněny neoficiální formy, které i přesto, že nejsou Ústavou ustanovenými státními symboly ČR, mají pro naši republiku určitý symbolický význam.

Další část práce se věnuje otázce ochrany státních symbolů. Zda je chybné užití či dokonce zneužití nebo hanobení státního symbolu v České republice trestné, případně jaká sankce či trest hrozí za takové jednání. Je zde rozebrána ochrana symbolů v rovině přestupkového i trestního práva. Podrobněji se zaměřuji na případ pálení státní vlajky (což lze považovat jako hanobení státního symbolu) z pohledu české legislativy a pro porovnání i z pohledu legislativy jiné země. Součástí je výzkum jednoho z nejznámějších případů hanobení státního symbolu současné doby – skupina Ztohoven, jež vyvěsila na Pražském hradě místo prezidentské vlajky červené trenýrky.

Cílem práce je vytvořit ucelený pohled na problematiku státních symbolů a jejich podoby, která má své historické opodstatnění. Vymezit pravidla jejich správného používání a zodpovědět otázku, jaké v naší zemi požívají ochrany a zda je jejich zneužití a hanobení trestným činem či nikoli.

1. POJEM STÁTNÍ SYMBOL

Obvykle se jedná o jednoduché znamení, které vyjadřuje množství hodnot a významů, vzájemnou pospolitost a soudržnost občanů na jejich území. Symboly také umožňují vzájemnou identifikaci a odlišnost od ostatních.¹ Státním symbolem je obvykle znak, jenž je stanovený zákonem. Jsou formálním projevem státnosti a stát jejich prostřednictvím vyjadřuje svou svrchovanost, historii, územní vývoj, státní povahu či národní identitu.² Stát se jimi reprezentuje ve vztahu ke státům jiným. Podoba každého státního symbolu má své opodstatnění v historii.³

Své vlastní symboly a znaky má nejen každý stát, ale i kraje a některé obce. Znaky obcí jsou schvalovány legislativně a obci je udělí předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.⁴ Co se týče mezinárodního práva, mají je rovněž mezinárodní organizace, například Evropská unie. Používání těchto symbolů upravují konkrétní zákony.

Zanikne-li či se změní státní symbol, neznamena to zánik státu nebo omezení jeho svrchovanosti. Stejně tak pokud se rozšíří seznam symbolů, nenastává v tomto ohledu žádná změna pro stát.⁵

1.1. PRÁVNÍ ÚPRAVA

Základní právní úprava pojmu státní symbol je zakotvena v ústavním zákoně nejvyšší právní síly – Ústavě České republiky (zákon č. 1/1993 Sb.), která je nadřazena všem zákonům ČR a žádný s ní nesmí být v rozporu. Definici oficiální státní symboliky nalezneme v hlavě I, článku 14

---

¹ RYCHETSKÝ, Pavel. *Ústava České republiky: Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-809-3, str. 192.

² Státní symboly České republiky – Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 28.08.2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/statni-symboly-ceske-republiky.aspx>.

³ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu na vydání zákona o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů, sněmovní tisk č. 814/0. Dostupné z: https://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw?fq_CisZakT=352&fq_RokT=2001.

⁴ § 34a zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní řízení). (2000). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/49296/1/2?vtextu=prapor#lema0>.

⁵ RYCHETSKÝ, Pavel. *Ústava České republiky: Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-809-3, str. 192.

odst. 1. Zde je taxativně vymezeno sedm státních symbolů České republiky. Jsou jimi velký a malý státní znak, státní barvy, státní vlajka, vlajka prezidenta republiky, státní pečeť a státní hymna. Odstavec 2 říká, že státní symboly a jejich používání upraví zákon.

Jedná se o zákon č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů, který v § 1 odst. 2) a 3) stanovuje, že státní symboly lze užívat jen vhodným a důstojným způsobem a pečetidla a pečetě se státním znakem lze užívat pouze za podmínek stanovených tímto zákonem. Tento zákon vešel v platnost zejména z toho důvodu, že předešlá právní úprava státních symbolů byla roztržena do několika právních předpisů, které jsou dnes již zrušeny (např. zákon č. 68/1990 Sb., o užívání státního znaku, státní vlajky a ostatních státních symbolů České republiky, vyhláška č. 435/1990 Sb., kterou se stanovují podrobnosti o užívání státního znaku a státní vlajky České republiky, aj.) a bylo nutné ji sjednotit.⁶

Dalším zákonem je zákon č. 3/1993 Sb., zákon České národní rady o státních symbolech České republiky, který se zabývá státními symboly jednotlivě jako takovými a upravuje jejich podobu.

---

⁶ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu na vydání zákona o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů, sněmovní tisk č. 814/0. Dostupné z: https://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw?fq_CisZakT=352&fq_RokT=2001.

2. OBECNÝ VÝVOJ ČESKÉ STÁTNÍ SYMBOLIKY

Historický vývoj lze rozdělit do několika období. Rané prvopočátky se objevují v 1. polovině 12. století, kdy se ve většině zemí západokřesťanské Evropy začaly vyskytovat první znaky heraldiky (tvorba erbů). Znak má svůj původ v dobách rytířských. Umisťoval se na štít, aby rytíře, který se vydával do boje, jeho družina rozeznala od ostatních. Kromě toho byl dalším takovým rozlišovacím znamením klenot, který se upevňoval na helmici. Za první erb Českých zemí se považuje plamenná orlice na pečeti Přemysla Otakara I. z roku 1192.⁷

Další období se datuje od roku 1253, kdy nastoupil na český trůn král Přemysl Otakar II. Znakem českého krále se stal dvouocasý lev na červeném štítu, který se dle okolností doplňoval dynastickými erby či dalšími heraldickými vyjádřeními ostatních královských a císařských titulů panovníků té doby.⁸

Vydáním reskriptu Marie Terezie z 29. listopadu 1752 započalo třetí období vývoje. Tento reskript zavedl jednotný panovnický znak, jenž byl společný pro rakouské i české země. Přestala se užívat specificky česká symbolika na státní úrovni, jako tomu bylo doposud. Zhruba do konce 19. století se jednalo spíše o symboliku vládnoucího panovníka, která měla téměř totožné funkce jako symboly republiky v současnosti.⁹

Od roku 1918 se státní symboly začaly vyvíjet do podoby, jak je známe dnes. Nejvýznamnější změna proběhla během první světové války díky domácímu i zahraničnímu odboji proti Rakousku-Uhersku. Zasloužila se o ni exilová vláda v čele s T. G. Masarykem. Rakousko-Uhersko se pokusilo změnu zvrátit nabídkou autonomie pro národy západní poloviny říše. Chtělo tak získat podporu prezidenta Spojených států amerických Woodrowa Wilsona, který nabídku autonomie odmítl jako nedostačující. Od této chvíle měly jednotlivé národy svůj osud ve vlastních rukou. 28. října 1918 Rakousko-Uhersko Wilsonovy podmínky akceptovalo a požádalo o příměří. Českou veřejností byl tento krok pochopen jako kapitulace

---

⁷ ZOUBEK, Vladimír. *Česká státní a policejní symbolika*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. ISBN 978-80-7251-334-5, str. 20.

⁸ SEDLÁČEK, Pavel. *Symboly republiky: Symbols of the Czech Republic*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. ISBN 978-80-87041-29-1, str. 3.

⁹ SEDLÁČEK, Pavel. *Symboly republiky: Symbols of the Czech Republic*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. ISBN 978-80-87041-29-1, str. 4.

a národní výbor vyhlásil vznik Československého státu. Stejného dne vstoupil v platnost první československý zákoník, který sepsal Alois Rašín. Pojednával o převzetí moci a ponechání platnosti dosavadního právního řádu.¹⁰

Během 15. března 1939 české země po nuceném souhlasu prezidenta Emila Háchy a pražské vlády obsadila německá vojska, kterým se armáda nesměla postavit na odpor. Moc výkonná padla do rukou vojenské správě v jejímž čele byl vrchní velitel vojenské armády. Následujícího dne Adolf Hitler vydal výnos o zřízení Protektorátu Čechy a Morava, který neměl žádnou státní povahu a stal se součástí Třetí říše.¹¹ Vznikly nové říšské a protektorátní symboly, které pro národ znamenaly ponížení. Staré, které okupační režim cíleně likvidoval, se staly naopak projevem nesouhlasu a odporu. Na rok 1940 připadalo 90. výročí narození Masaryka a z důvodu obav celonárodního protestu byla vydána vyhláška zakazující oslavu prezidentových narozenin. Veškeré veřejné připomínky byly zakázány.¹² Okna nesměla být zdobena obrazy, fotografiemi či nápisy jakkoli se k němu vtahujícími a nesměly se nosit čepice, tzv. „Masaryčky“, které evokovaly právě prezidentovu osobu. Zákaz platil rovněž pro praporky, stuhy, trikolory a odznaky, kladení věnců a kytic k jakýmkoli pomníkům nebo sochám. Po neuposlechnutí obyvatelům hrozilo zadržení.¹³

Na základě vyhlášky o povinné úctě k říšským symbolům vydané Zemským úřadem v Praze roku 1939, byli obyvatelé Protektorátu povinni vzdát čest jeho symbolům. Ve vymezených případech (např. byli-li slavnostně vztyčovány nebo nesený v čele pochodujícího vojska) vznikla povinnost tyto symboly zdraviti zaujetím důstojného postoje a sejmutím pokrývky hlavy, dobrovolné bylo vztyčení pravé paže. Tohoto pozdravu bylo nutno užívat též při veřejném hraní nebo zpívání říšských hymen.¹⁴

---

¹⁰ SEDLÁČEK, Pavel. *Symboly republiky: Symbols of the Czech Republic*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. ISBN 978-80-87041-29-1, str. 6.

¹¹ Tři osudové březnové dny: 14.-16. březen 1939 – Ústav pro studium totalitních režimů [online]. Copyright © ustrcr.cz [cit. 28.08.2022]. Dostupné z: <https://www.ustrcr.cz/uvod/dobanesvobody-1938-1945/tri-osudove-breznove-dny-14-16-brezen-1939/>.

¹² BIEDERMAN, Jan, Petr BJAČEK, Michal BURIAN, et al. *Doteky státnosti: založeno 1918 = Touches of statehood: founded 1918*. Přeložil Jaroslav FURMÁNEK. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHU Praha, [2018]. ISBN 978-80-7278-756-2, str. 118.

¹³ Vyhláška městské rady v Třebíči o zákazu oslavy narozenin T. G. Masaryka z roku 1940.

¹⁴ Vyhláška Zemského úřadu v Praze o povinné úctě k říšským symbolům z roku 1939.

Po osvobození se Československo vrátilo ke svým původním symbolům, ačkoli po ztrátě Podkarpatské Rusi se předpokládala změna těch symbolů, na kterých figuroval státní znak. K tomu ale nedošlo. Následně bylo krátce po válce založeno několik řádů, kterými byli oceňováni lidé bojující proti okupantům.

Když se v únoru 1948 vlády nad Československem ujala Komunistická strana, první změnou symboliky původního státu bylo o rok později právě založení nových socialistických řádů. Ty měly sloužit k prvnímu výročí komunistického převratu. O změně státních symbolů jako takových se začalo uvažovat až v padesátých letech. Měla tak být vyjádřena progresivnost představitelů zemí socialismu, jejichž počet stále narůstal. Zavedlo se, že česká vlajka se vztyčuje společně s rudou socialistickou vlajkou, ale uvažovalo se i o kompletní změně nebo úpravě vlajky státní, k čemuž ale nakonec nedošlo. Ústavou z roku 1960 byl náš stát oficiálně přejmenován na Československou socialistickou republiku a dalším zákonem byl ukotven socialistický znak, který se stal součástí téměř všech ostatních státních symbolů i vyznamenání. Symboly v této podobě byly pak užívány až do revolučního roku 1989.¹⁵

Po listopadovém převratu a volbě nového prezidenta vyvstala také otázka o změně státních symbolů. Iniciativu převzal prezident Václav Havel, který v lednu 1990 navrhl parlamentu ústavní zákon o státních znacích, který obsahoval návrh federálního znaku.¹⁶ Bylo nutné, aby v nově vytvořených státních symbolech byla zahrnuta symbolika obou národů. Toto téma rozvířilo mnoho politických diskusí. Původní prezidentův návrh znaku se středovým štítkem s moravskou orlicí byl zamítnut. Jedním z důvodů bylo i to, že středový štítek je dle heraldiky nejčestnějším místem na znaku a Morava by tak měla postavení nejdůležitější z českých zemí. Ve prospěch tohoto štítku se argumentovalo odkazem na Velkomoravskou říši, která byla historicky prvním státním útvarem

---

¹⁵ SVOBODA, Zbyšek. *Česká státní a vojenská symbolika*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 1996. ISBN 80-85469-90-1, str. 30, 31, 32.

¹⁶ SEDLÁČEK, Pavel, GREGOROVÍČOVÁ, Eva, ed. *Česká panovnická a státní symbolika: vývoj od středověku do současnosti: výstava Státního ústředního archivu v Praze – Archivní areál Chodovec 28. září-31. října 2002*. Praha: Státní ústřední archiv, 2002. ISBN 80-85475-86-3, str. 115.

na našem území a oba národy tak spojovala. I přesto ale návrh neprošel.¹⁷ Po mnoha debatách a jednáních byla nakonec podoba posledních československých symbolů uzákoněna ústavním zákonem z 20. dubna 1990.

Po červencových parlamentních volbách v roce 1992, jejichž výsledky prokazatelně poukázaly na další nemožnost soužití Čechů a Slováků, začala jednání o způsobu rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky na dva samostatné státy. Česká republika chtěla převzít původní vlajku. To ale vyvolalo odpor slovenských poslanců. Zejména ti do ústavního zákona o zániku Federace prosadili ustanovení, které zakazovalo oběma budoucím státům užít symboly České a Slovenské Federativní Republiky po datu jejího zániku.¹⁸ Nakonec ale bylo právně potvrzené právo nově vzniklé České republiky na převzetí vlajky, jelikož rozdělením vlajka ČSFR zaniká a nástupnický stát je oprávněn ji akceptovat.

Vypracováním nových státních symbolů byl vládou pověřen ministr školství, mládeže a tělovýchovy a ministr kultury, kteří poté předložili rozbor této problematiky. Kritiku vládních návrhů vypracovala heraldická komise při České národní radě vedená poslankyní dr. Pavlíkovou. Komise vypracovala paragrafovaný text zákona o státních symbolech a zevrubnou důvodovou zprávu. Nově byl návrh zákona doplněn ustanovením o státních barvách. Tento návrh zákona č. 3/1993 Sb., o státních symbolech byl nakonec jednomyslně schválen 17. prosince 1992.¹⁹

---

¹⁷ SVOBODA, Zbyšek. *Česká státní a vojenská symbolika*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 1996. ISBN 80-85469-90-1, str. 34.

¹⁸ SEDLÁČEK, Pavel, GREGOROVICHOVÁ, Eva, ed. *Česká panovnická a státní symbolika: vývoj od středověku do současnosti: výstava Státního ústředního archivu v Praze – Archivní areál Chodovec 28. září-31. října 2002*. Praha: Státní ústřední archiv, 2002. ISBN 80-85475-86-3, str. 115.

¹⁹ SVOBODA, Zbyšek. *Česká státní a vojenská symbolika*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 1996. ISBN 80-85469-90-1, str. 37, 38.

3. AKTUÁLNÍ STÁTNÍ SYMBOLIKA A JEJÍ VÝVOJ

Po rozpadu České a Slovenské Federativní Republiky a následném vzniku dvou samostatných republik, bylo nutné změnit i podobu státní symboliky. V České republice se Česká národní rada usnesla na zákoně č. 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky ze dne 17. prosince 1992, který taxativně vymezuje a upravuje podobu šesti státních symbolů nově vzniklé republiky. Jsou jimi velký a malý státní znak, státní barvy, státní vlajka, vlajka prezidenta republiky, státní pečeť a státní hymna.

3.1. VELKÝ STÁTNÍ ZNAK

Konkrétní podobu, barvy a obrazce na obou státních znacích konkrétně stanovuje § 2 odst. 1 a 3 zákona č. 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky.

„Velký státní znak tvoří čtvrcený štít, v jehož prvním a čtvrtém červeném poli je stříbrný dvouocasý lev ve skoku se zlatou korunou a zlatou zbrojí. Ve druhém modrém poli je stříbrno-červeně šachovaná orlice se zlatou korunou a zlatou zbrojí. Ve třetím zlatém poli je černá orlice se stříbrným půlměsícem zakončeným jetelovými trojlístky a uprostřed s křížkem, se zlatou korunou a červenou zbrojí.“²⁰

Vyjadřuje spojení všech historických zemí státu – Čech, Moravy a Slezska. Státní znak by měl vypovídat o teritoriálním rozsahu daného státu. Erbovním znakem českého státu je právě dvouocasý český lev. Moravským znakem je šachovaná orlice. Co se týče počtu polí šachovnice, nebyl nikdy stanoven. Černá orlice se stříbrnou pružinou ve tvaru půlměsíce pak patří Slezsku. V české heraldické terminologii se při označování zvířat obvykle užívá maskulinního rodu, velký státní znak je ale výjimkou. Orel je totiž zobrazován se dvěma hlavami, zatímco orlice má hlavu pouze jednu.²¹

---

²⁰ § 2 odst. 1 zákona č. 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky. (1992).
Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/40471/1/2>.

²¹ Důvodová zpráva k poslanceckému návrhu na vydání zákona ČNR o státních symbolech České republiky, sněmovní tisk č. 189. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1992cnr/tisky/t0189_00.htm.

3.1.1. UŽÍVÁNÍ VELKÉHO STÁTNÍHO ZNAKU

Velký státní znak se užívá jako součást závěsného odznaku starostů, vyznačují se jím státní hranice ČR, je vyobrazen na bankovkách, cenných papírech a dalších ceninách, na sbírkách rozhodnutí Ústavního, Nejvyššího a Nejvyššího správního soudu vydávaných těmito soudy, užívá se k zevnímu označení dresu sportovců reprezentujících Českou republiku a stejnokrojů zaměstnanců a příslušníků ministerstev, ozbrojených sil, bezpečnostních sborů a Bezpečnostní informační služby a Úřadu pro zahraniční styky a informace.

Může být též vyobrazen na akademických insigniích, insigniích primátorů a vyznamenáních, na čestných odznacích a bojových praporech ozbrojených sil ČR a bezpečnostních sborů. Dále k zevnímu označení stejnokrojů členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí, podniků a spolků.²²

Lze jím označovat budovy některých oprávněných osob. Umisťuje se uprostřed nad průčelím, nad hlavním vchodem nebo po straně hlavního vchodu do budovy. Pokud nelze znak umístit ani na jedno z těchto míst, musí mu být nalezeno jiné vhodné a čestné místo. Pokud budova přestane sloužit jako sídlo zákonem uvedených oprávněných osob, znak, pokud není součástí její architektonické výzdoby, se z ní neprodleně odstraní.

V případech uvedených pro užití státního znaku lze užít jednobarevnou napodobeninu vyrobenou z kovu, kamene, skla aj., která odpovídá vzhledu velkého státního znaku.²³

Jiná právnická či fyzická osoba, jež není v zákoně o užívání státních symbolů výslovně uvedena, je rovněž oprávněna státní znak užívat, pokud tak stanoví zvláštní předpis. Jedná se například o notáře, znalce, tlumočníky nebo autorizované architekty.²⁴

---

²² § 3 odst. 1 a 2 zákona č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů. (2001). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/51709/1/2>.

²³ Tamtéž.

²⁴ Důvodová zpráva k poslaneckému návrhu na vydání zákona ČNR o státních symbolech České republiky, sněmovní tisk č. 189. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1992cnr/tisky/t0189_00.htm.

3.2. MALÝ STÁTNÍ ZNAK

Zákon udává, že malý státní znak je tvořen červeným štítem se stříbrným dvouocasým lvem se zlatou korunou a zlatou zbrojí. Je vyobrazován ve skoku.²⁵

Od roku 1993 se v provedení malého státního znaku v porovnání s rokem 1990 změnila barva lvích zubů ze stříbrné na zlatou. Současný znak je totožný s malým znakem československým z roku 1919.²⁶

3.2.1. UŽÍVÁNÍ MALÉHO STÁTNÍHO ZNAKU

Oprávněné osoby, které jsou oprávněny užívat malý státní znak, jsou uvedeny v § 2 zákona o užívání státních symbolů, vyjma sportovců při reprezentaci republiky, jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí a zdravotnické záchranné služby. Oprávněnou osobou je například prezident republiky, vláda, ministerstva, Poslanecká sněmovna a Senát. Je užíván na rozhodnutích a ověřovacích listinách vydávaných při výkonu státní moci svěřené zákonem. Může být rovněž vyobrazen na některých mincích České republiky.²⁷ Je vyznačen také na kulatém úředním razítku, kolem obvodu znaku je označena oprávněná osoba nebo její organizační součást a sídlo. Na takovém úředním razítku je zakázáno užit velkého státního znaku. Dále je součástí kruhového pečeti Ministerstva zahraničních věcí. Užívá se k potvrzení neporušitelnosti výtisku mezinárodní smlouvy, k pečetění diplomatické pošty a v dalších obvyklých případech.²⁸

3.3. HISTORIE

Historie symbolů figurujících na státních znacích sahá velmi daleko. Zpočátku byl v zemích Koruny české užíván pouze znak s plamennou orlicí. Která se nacházela na pečetí Přemysla Otakara I z roku 1192. Přelom ve vývoji

---

²⁵ § 2 odst. 3 zákona č. 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky. (1992). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/40471/1/2>.

²⁶ SEDLÁČEK, Pavel, GREGOROVICHOVÁ, Eva, ed. *Česká panovnická a státní symbolika: vývoj od středověku do současnosti: výstava Státního ústředního archivu v Praze – Archivní areál Chodovec 28. září-31. října 2002*. Praha: Státní ústřední archiv, 2002. ISBN 80-85475-86-3, str. 120.

²⁷ § 5 zákona č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů. (2001). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/51709/1/2>.

²⁸ § 6 a § 6a zákona č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů. (2001). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/51709/1/2>.

heraldické symboliky nastal za vlády Přemysla Otakara II., který jako markrabě moravský v roce 1247 přijal znamení dvouocasého lva, který měl vyjadřovat výhradní postavení jediného královského syna. V roce 1253 se stal králem a stříbrný dvouocasý lev se tak automaticky stal jeho královským znakem a zároveň i znakem českých zemí.²⁹

První podobu znaku, jak ho známe dnes, udal ve 14. století král Jan Lucemburský, který jej razantně změnil. Na novém znaku se na čtvrceném štítu střídali v prvním a čtvrtém poli český lev se znakem Lucemburska v poli druhém a třetím.³⁰

Korunovaný stříbrný dvouocasý lev ve skoku, tzn. stojící na levé zadní noze, s pravou nohou zdviženou a rozevřenými předními tlapami, je obvykle zobrazován s otevřenou tlamou a vyplazeným jazykem. Dle heraldiky jsou drápy dravých zvířat označovány jako zbroj, rovněž jako kopyta, rohy a parohy kopytnatců. Koruna posazená na hlavě lva má tři listy a je otevřená.³¹ Díky dvěma ocasům se ze lva stalo nadpřirozené zvíře a také díky tomu znak získal na prestiži a jedinečnosti. V evropské heraldice je totiž podstatně více jednoocasých než dvouocasých lvů.³²

Dvě orlice s rozepjatými křídly znázorňují Moravu a Slezsko.³³ Šachovaná moravská orlice se dochovala na pečeti města Znojma z roku 1272. Jedná se o asi nejstarší doklad.³⁴ Orlice Slezska má černou barvu a je vyobrazována

---

²⁹ SEDLÁČEK, Pavel, GREGOROVICHOVÁ, Eva, ed. *Česká panovnická a státní symbolika: vývoj od středověku do současnosti: výstava Státního ústředního archivu v Praze – Archivní areál Chodovec 28. září-31. října 2002*. Praha: Státní ústřední archiv, 2002. ISBN 80-85475-86-3, str. 19.

³⁰ SEDLÁČEK, Pavel. *Symboly republiky: Symbols of the Czech Republic*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. ISBN 978-80-87041-29-1, str. 7.

³¹ Důvodová zpráva k poslanceckému návrhu na vydání zákona ČNR o státních symbolech České republiky, sněmovní tisk č. 189. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1992cnr/tisky/t0189_00.htm.

³² SEDLÁČEK, Pavel. *Symboly republiky: Symbols of the Czech Republic*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. ISBN 978-80-87041-29-1, str. 19.

³³ Důvodová zpráva k poslanceckému návrhu na vydání zákona ČNR o státních symbolech České republiky, sněmovní tisk č. 189. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1992cnr/tisky/t0189_00.htm.

³⁴ SEDLÁČEK, Pavel. *Symboly republiky: Symbols of the Czech Republic*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. ISBN 978-80-87041-29-1, str. 8.

se stříbrnou pružinou na hrudi obvykle ve tvaru půlměsíce a zasahující až na křídla orlice. Hlavy obou orlic směřují vpravo.³⁵

Co se týče novodobého vývoje ve 20. století, v době vzniku Československé republiky měla podobu nové státní symboliky, včetně státního znaku, v rukou specializovaná komise. Jako první vznikl malý státní znak a tvořil ho tradiční český lev. Jeho podoba byla přijata na základě vládního nařízení ze dne 19. května 1919. I přesto, že byl přijat, vyvolal na Slovensku odpor, jelikož zde chybělo vyjádření jeho státoprávního postavení. Proto se znak téměř neužíval. Později se začal užívat jako malý znak Protektorátu Čechy a Morava. Postavení Slovenska se nakonec na malém státním znaku vyjádřilo umístěním slovenského štítu na prsa českého lva. Jedná se o tzv. srdeční štítek.³⁶

Zákon č. 252/1920 Sb., který vydával ustanovení o státní vlajce, státních znacích a státní pečeti, potvrdil existenci 3 znaků – malého, středního a velkého.³⁷ Podoba středního znaku je uvedena v § 5 tohoto zákona. Měl přední a zadní štít. Na předním štítě byl vyobrazen český znak se stříbrným lvem ve skoku na červeném poli. Zadní byl čtvrcený se znakem slovenským, znakem Podkarpatské Rusi, znakem slezským a moravským.³⁸ Velký státní znak tvořil přední štít s dvouocasým lvem a zadní štít členěný na sedm polí, z nichž čtyři odpovídala střednímu znaku a zbylá tři vyjadřovala znaky Opavska, Těšínska a Ratibořicka.³⁹

V dobách Protektorátu byly československé znaky nahrazeny znakem větším a menším. Větší znak byl čtvrcený a obsahoval dvakrát českého lva

---

³⁵ Důvodová zpráva k poslaneckému návrhu na vydání zákona ČNR o státních symbolech České republiky, sněmovní tisk č. 189. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1992cnr/tisky/t0189_00.htm.

³⁶ BIEDERMAN, Jan, Petr BJAČEK, Michal BURIAN, et al. *Doteky státnosti: založeno 1918 = Touches of statehood: founded 1918*. Přeložil Jaroslav FURMÁNEK. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, [2018]. ISBN 978-80-7278-756-2, str. 51.

³⁷ Historie státního znaku | Vláda ČR. Úvodní stránka | Vláda ČR [online]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/historie-statniho-znaku/statni-znak-ceske-republiky--jeho-predchudci-a-soucasna-podoba-43755/>.

³⁸ § 5 zákona č. 252/1920 Sb., kterým se vydávají ustanovení o státní vlajce, státních znacích a státní pečeti. (1920). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/1833/1/2>.

³⁹ SEDLÁČEK, Pavel, GREGOROVICHOVÁ, Eva, ed. *Česká panovnická a státní symbolika: vývoj od středověku do současnosti: výstava Státního ústředního archivu v Praze – Archivní areál Chodovec 28. září-31. října 2002*. Praha: Státní ústřední archiv, 2002. ISBN 80-85475-86-3, str. 105.

a moravskou orlici. Byl užíván státním prezidentem, ústředními úřady a velvyslancem Protektorátu sídlícím v Berlíně. V praxi byl mnohem častěji užíván menší protektorátní znak, který měl podobu dvouocasého lva na červeném poli. Byl užíván úřady, jejichž kompetence se nevztahovaly na území celého Protektorátu a vyskytoval se na převážné většině institucionálních razítek.⁴⁰ Původní malý státní znak byl během druhé světové války užíván Benešovou exilovou vládou a užívala ho na svých praporech rovněž československá zahraniční armáda, která válčila po boku protinacistické koalice.⁴¹

V poválečné době se opět užívaly původní symboly, ale kvůli ztrátě Podkarpatské Rusi, jež měla ve znaku tři zlatá břevna v modrém poli a červeného medvěda v poli stříbrném,⁴² se předpokládala změna středního a velkého znaku. Nikdy k ní ale nedošlo a střední znak se přestal používat, ačkoli nikdy nebyl oficiálně zrušen.⁴³ Následně se pak v roce 1948 vlády nad českými zeměmi ujala Komunistická strana. Malý znak byl již od roku 1952 postupně vytlačován. Socialistická ústava z 11. července 1960 stanovila jednotný státní znak, na kterém lev přišel o svou korunu a jako vyjádření socialistického symbolu mu byla nad hlavu umístěna zlatá hvězda.⁴⁴ Lev v bílém, a nikoli stříbrném, provedení, měl na hrudi umístěný štítek s modrou siluetou hory Kriváně a zlatými plameny partizánské vatra, což mělo symbolizovat protifašistické slovenské povstání.⁴⁵

Po převratu v roce 1989 proběhlo mnoho diskusí o podobě státního znaku. Původní návrh byl čtvercový znak s českým lvem, slovenským křížem a středovým

---

⁴⁰ SEDLÁČEK, Pavel, GREGOROVICHOVÁ, Eva, ed. *Česká panovnická a státní symbolika: vývoj od středověku do současnosti: výstava Státního ústředního archivu v Praze – Archivní areál Chodovec 28. září-31. října 2002*. Praha: Státní ústřední archiv, 2002. ISBN 80-85475-86-3, str. 106.

⁴¹ SEDLÁČKOVÁ, Helena, Pavel SEDLÁČEK, Martin HAKAUF a Petr KROUPA. *Státní symboly České republiky na Pražském hradě: National symbols of the Czech Republic at Prague Castle*. Přeložil Barbara DAY. Praha: Správa Pražského hradu, 2021. ISBN 978-80-88315-11-7, str. 30.

⁴² § 5 zákona č. 252/1920 Sb., kterým se vydávají ustanovení o státní vlajce, státních znacích a státní pečeti. (1920). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/1833/1/2>.

⁴³ Česká a Československá vlajka – historické symboly českých zemí – web.archive.org [online]. Copyright © web.archive.org [cit. 28.08.2022]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20050308084440/http://vexilolognet.hyperlink.cz/Symboly.htm>.

⁴⁴ MARTÍNEK, Jiří. *Naší republice je 100 let: 1918-2018*. Ilustrovala Hana VAVŘINOVÁ. Praha: Fragment, 2018. ISBN 978-80-253-3875-9, str. 57.

⁴⁵ SEDLÁČEK, Pavel, GREGOROVICHOVÁ, Eva, ed. *Česká panovnická a státní symbolika: vývoj od středověku do současnosti: výstava Státního ústředního archivu v Praze – Archivní areál Chodovec 28. září-31. října 2002*. Praha: Státní ústřední archiv, 2002. ISBN 80-85475-86-3, str. 111.

štítkem s moravskou orlicí. Tento ale neprošel a zejména slovenská strana se přiklápěla k polcené podobě federálního znaku, kdy na jedné polovině měl figurovat symbol český a na druhé slovenský. Nakonec byla v roce 1990 schválená podoba čtvercového znaku s českým lvem a slovenským křížem bez středního štítku. Malý státní znak měl podobu původního znaku Československé republiky z roku 1919, tedy dvouocasý korunovaný lev na červeném poli.⁴⁶ Jeho existence byla zachována zejména z toho důvodu, že byl potřebný do federálního znaku. V praxi se s ním lze setkat hlavně na razítkách, úředních tiskopisech nebo mincích. V originálním barevném provedení je to spíše vzácností. Na rozdíl od první republiky byly ustanoveny znaky pouze dva – velký a malý – a tak tomu zůstalo dodnes.⁴⁷

3.4. STÁTNÍ BARVY

Státní barvy jsou nejobecnějším státním symbolem.⁴⁸ Jsou, stejně jako ostatní, zakotveny v čl. 14 odst. 1. Ústavy. Ta ale již nestanovuje, o které barvy a v jakém pořadí se jedná. Toto upravuje až § 3 zákona č. 3/1993 Sb., o státních symbolech. Uvádí, že státními barvami jsou bílá, červená, modrá, a to přesně v uvedeném pořadí, které nelze zaměňovat.⁴⁹ Již ale není stanoven odstín těchto barev.⁵⁰

Právě tyto tři barvy jsou odvozeny od barev státního znaku a státní vlajky.⁵¹ „Podle pravidel heraldiky se oficiální barvy odvozují od znaku tak,

---

⁴⁶ SEDLÁČKOVÁ, Helena, Pavel SEDLÁČEK, Martin HAKAUF a Petr KROUPA. *Státní symboly České republiky na Pražském hradě: National symbols of the Czech Republic at Prague Castle*. Přeložil Barbara DAY. Praha: Správa Pražského hradu, 2021. ISBN 978-80-88315-11-7, str. 21 a 33.

⁴⁷ SEDLÁČEK, Pavel, GREGOROVÍČOVÁ, Eva, ed. *Česká panovnická a státní symbolika: vývoj od středověku do současnosti: výstava Státního ústředního archivu v Praze – Archivní areál Chodovec 28. září-31. října 2002*. Praha: Státní ústřední archiv, 2002. ISBN 80-85475-86-3, str. 120.

⁴⁸ Důvodová zpráva k poslaneckému návrhu na vydání zákona ČNR o státních symbolech České republiky, sněmovní tisk č. 189. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1992cnr/tisky/t0189_00.htm.

⁴⁹ ZOUBEK, Vladimír. *Česká státní a policejní symbolika*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. ISBN 978-80-7251-334-5, str. 38.

⁵⁰ RYCHETSKÝ, Pavel. *Ústava České republiky: Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-809-, str. 196.

⁵¹ Důvodová zpráva k poslaneckému návrhu na vydání zákona ČNR o státních symbolech České republiky, sněmovní tisk č. 189. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1992cnr/tisky/t0189_00.htm.

že prestižně první z nich odpovídá barvě erbovního znamení a druhá barvě štítu, přičemž se samozřejmě připouští nahrazování zlaté žlutou i stříbrné bílou.“⁵²

Mohou mít také podobu trikolory,⁵³ ale musí zachovat oficiální pořadí státních barev, tzn. bílý pruh musí být nahoře či vpravo z pohledu nositele. Tato podoba trikolory se ještě po druhé světové válce poměrně těžko prosazovala vůči slovanské trikoloře, která měla modrý pruh uprostřed.⁵⁴

Aktuální způsob zákonné definice státních barev umožňuje nevhodnou záměnu s protektorátní vlajkou, která vypadala shodně.⁵⁵

3.4.1. UŽÍVÁNÍ STÁTNÍCH BAREV

Ačkoli jsou státní barvy v § 3 zákona č. 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky uvedeny jako státní symbol našeho státu, v zákoně č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky již jejich používání zakotveno není.

Státní barvy jsou užívány především k dekorativním účelům a jsou dostupné úplně každému. Objevují se například na stuze pamětních věnců prezidenta republiky. Nastane-li nějaká vypjatá událost, kdy občané mají potřebu vyjádřit sounáležitost s národem, státem jako takovým či naopak chtějí vyjádřit odpor k aktuální politické situaci, jsou k tomuto právě státní barvy, jak jsme se přesvědčili v různých historických událostech, oblíbeným prostředkem. Právě jako vyjádření protestu stužky s trikolorou nosili lidé na svých oděvech v době okupace v roce 1939, v roce 1968 či během revoluce v listopadu 1989.

Občané prostřednictvím státních barev, které si malují například na obličej, vyjadřují podporu sportovcům při olympijských hrách či při jiných

---

⁵² SEDLÁČEK, Pavel. *Symboly republiky: Symbols of the Czech Republic*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. ISBN 978-80-87041-29-1, str. 22.

⁵³ Důvodová zpráva k poslaneckému návrhu na vydání zákona ČNR o státních symbolech České republiky, sněmovní tisk č. 189. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1992cnr/tisky/t0189_00.htm.

⁵⁴ SEDLÁČEK, Pavel, GREGOROVICOVÁ, Eva, ed. *Česká panovnická a státní symbolika: vývoj od středověku do současnosti: výstava Státního ústředního archivu v Praze – Archivní areál Chodovec 28. září-31. října 2002*. Praha: Státní ústřední archiv, 2002. ISBN 80-85475-86-3, str. 126.

⁵⁵ RYCHETSKÝ, Pavel. *Ústava České republiky: Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-809-, str. 196.

sportovních úspěších. Označuje se jimi státní majetek a v minulosti tyče, které označovaly státní hranici Československa, byly rovněž v barvě trikolory.⁵⁶

3.4.2. HISTORIE

V historii byly státními barvami pro české země červená a bílá, které se již v 15. století vyskytovaly na šňůrách, jež připevňovaly pečeť na listiny vydané českým králem. Pokud ale český panovník měl titul císaře, přednost se dávalo říšským barvám, tedy černé a žluté.⁵⁷

V roce 1918 byly státní barvy pouze dvě – „staré státní barvy“ – červená a bílá, které Československá republika převzala. Toto ale bylo problémem v praxi, protože stejné barvy mělo sousední Polsko a Rakousko. Řešením tak bylo přidání třetí barvy, jež byla modrá, kterou obsahovaly zemské znaky Moravy, Slovenska a Podkarpatské Rusi. Tyto tři barvy zobrazovaly tzv. slovanskou trikoloru. Nové státní barvy byly poprvé právně zakotveny v ústavě 29. února 1920, kde bylo pozměňovacím návrhem skupiny poslanců upraveno i jejich pořadí. Nesmělo totiž dojít k rozdělení původní dvojice, proto pořadí určili na „bílá, červená, modrá“.⁵⁸ Současná Ústava ČR přejala ustanovení právě z Ústavní listiny z roku 1920 a podoba státních barev zůstala nezměněná.

3.5. STÁTNÍ VLAJKA

Podle § 4 zákona č. 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky se „*státní vlajka České republiky skládá z horního pruhu bílého a dolního pruhu červeného, mezi než je vsunut žerďový modrý klín do poloviny délky vlajky.*“ Poměr šíře a délky vlajky činí 2:3.

V důvodové zprávě tohoto zákona se uvádí, že vlajka ČR je nejčastěji vyskytující se státní symbol v republice. Proto musí být jednoduchá, výrazná

---

⁵⁶ SEDLÁČKOVÁ, Helena, Pavel SEDLÁČEK, Martin HAKAUF a Petr KROUPA. *Státní symboly České republiky na Pražském hradě: National symbols of the Czech Republic at Prague Castle*. Přeložil Barbara DAY. Praha: Správa Pražského hradu, 2021. ISBN 978-80-88315-11-7, str. 37.

⁵⁷ SEDLÁČEK, Pavel. *Symboly republiky: Symbols of the Czech Republic*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. ISBN 978-80-87041-29-1, str. 24.

⁵⁸ SEDLÁČKOVÁ, Helena, Pavel SEDLÁČEK, Martin HAKAUF a Petr KROUPA. *Státní symboly České republiky na Pražském hradě: National symbols of the Czech Republic at Prague Castle*. Přeložil Barbara DAY. Praha: Správa Pražského hradu, 2021. ISBN 978-80-88315-11-7, str. 37.

a hlavně nezaměnitelná s vlajkami cizích zemí. Barvy, které jsou na vlajce použity, by měly korespondovat s barvami základních polí na státním znaku.

Když v lednu roku 1993 došlo k rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky na dvě samostatné republiky, Slovenská republika tento symbol vědomě odmítla a ústavním zákonem zavedla vlajku odlišnou.⁵⁹ Česká republika ale zákonem o státních symbolech uvedla shodnou podobu státní vlajky s podobou původní vlajky Československé uvedenou v zákoně č. 252/1920 Sb., kterým se vydávají ustanovení o státní vlajce, státních znacích a státní pečeti, dále v zákoně č. 163/1960 Sb., o státním znaku a státní vlajce a v čl. 3 ústavního zákona č. 102/1990 Sb., o státních symbolech ČSFR.⁶⁰

Přestože značná část tehdejší slovenské reprezentace s tímto postupem nesouhlasila a odvolávala se na čl. 3 odst. 2 ústavního zákona č. 542/1992 Sb., o zániku ČSFR, kde bylo ustanoveno, že Česká ani Slovenská republika po zániku Federace není oprávněna používat jejích státních symbolů,⁶¹ byly protesty neúspěšné. Z právního hlediska se totiž nejedná o porušení norem mezinárodního práva veřejného, protože zánikem ČSFR přestala československá vlajka existovat, je považována za uprázdněnou, neobsazenou jiným mezinárodněprávním subjektem a Česká republika tak má plné právo ji užívat.⁶²

3.5.1. UŽÍVÁNÍ STÁTNÍ VLAJKY

Podrobná pravidla užívání a vyvěšování vlajky jsou uvedena v zákoně č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů.

V § 7 se nachází obecná pravidla pro její užívání. Vyvěšovat ji mohou pouze oprávněné osoby, které jsou taxativně zakotveny v § 2 odst. 1 tohoto zákona. Jedná se například o Poslaneckou sněmovnu a Senát, prezidenta republiky a Kancelář prezidenta republiky, Veřejného ochránce práv, vládu, ministerstva,

---

⁵⁹ Důvodová zpráva k poslaneckému návrhu na vydání zákona ČNR o státních symbolech České republiky, sněmovní tisk č. 189. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1992cnr/tisky/t0189_00.htm.

⁶⁰ ZOUBEK, Vladimír. *Česká státní a policejní symbolika*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. ISBN 978-80-7251-334-5, str. 38.

⁶¹ Tamtéž.

⁶² Důvodová zpráva k poslaneckému návrhu na vydání zákona ČNR o státních symbolech České republiky, sněmovní tisk č. 189. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1992cnr/tisky/t0189_00.htm.

kraje, obce, Ústavní soud a další soudy, Nejvyšší kontrolní úřad, Českou národní banku, vysoké školy, sportovce reprezentující Českou republiku a další. Vlajka se vyvěšuje na budovách ve dnech významných pro stát (zejména dny smutku a celostátního smutku). V tomto případě vlajková výzdoba začíná v 16 hodin dne předcházejícího a končí v 8 hodin následujícího dne. Ve dnech smutku se vztyčuje na půl žerdi. Doba vztyčení a sejmutí vlajky při smutečním ceremoniálu by měla co nejpřesněji odpovídat délce doby, kdy zní státní hymna.⁶³ Při smutečním obřadu nesmí být spuštěna do hrobu spolu s rakví.⁶⁴

V některých případech může být vlajka oprávněných osob vyvěšena trvale. Nově to přímo zakotvil zákon č. 352/2001 Sb. na požadavek některých správních úřadů, jež poukazovaly na tuto praxi v jiných zemích EU. I přesto tyto úřady takto vlajku využívaly i do doby, kdy bylo toto pravidlo oficiálně uzákoněno, neboť to dosavadní právní úpravou nebylo vyloučeno. Pokud se jedná o fyzické a právnické osoby a organizační složky státu, mohou vlajku užívat kdykoli pouze vhodným a důstojným způsobem. Užití vlajky je v tomto směru liberalizováno.⁶⁵

Při vyvěšování státní vlajky je určeno několik pravidel. Vždy musí být umístěna tak, aby z pohledu pozorovatele modrý klín směřoval vpravo a bílá barva se nacházela nahoře. Visí-li vlajka svisle, jedná se o tzv. vývěsku. V tomto případě se bílá barva z hlediska pozorovatele nachází nalevo a modrý klín směřuje špičkou dolů. Musí být vyvěšena pouze na čelní straně budovy. Zakázáno je přerušit vztyčení či snímání vlajky, použít ji k zahalení pomníku či desky, která má být odhalena. Vlajka nesmí být doplněna žádnými ozdobami a znaky, ani textem. Nesmí být použita, pokud je znečištěná nebo poškozená.⁶⁶ Pokud je opotřebená, musí se nahradit. Nepoužitelná vlajka se spálí, pokud se jedná o významný exemplář, uloží se, nebo je předán do pražského Vojenského

---

⁶³ ZOUBEK, Vladimír. *Česká státní a policejní symbolika*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. ISBN 978-80-7251-334-5, str. 80.

⁶⁴ § 9 zákona č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů. (2001). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/51709/1/2>.

⁶⁵ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu na vydání zákona o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů, sněmovní tisk č. 814/0. Dostupné z: https://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw?fq_CisZakT=352&fq_RokT=2001.

⁶⁶ § 9 zákona č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů. (2001). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/51709/1/2>.

muzea. Vlajka se rovněž při vyvěšování nesmí dotknout země nebo vodní hladiny.⁶⁷

Pokud se vlajka vyvěšuje s vlajkami dalších cizích států na našem území, musí být česká státní vlajka vyvěšena na nejčestnějším místě jako první a sejmuta jako poslední. Vlajky cizích států nesmí být vyvěšeny ve větší velikosti a množství a nesmí být zhotoveny z kvalitnějšího materiálu. Každá z vlajek musí být vyvěšena na samostatném stožáru.⁶⁸ Vyvěšují-li se vlajky dvě, česká státní vlajka se umísťuje vlevo, uprostřed při lichém počtu a při počtu sudém vlevo v prostřední dvojici. Pokud je vlajek 5 a více, umístí se první zleva, případně i poslední v řadě.⁶⁹

3.5.2. HISTORIE

Je doloženo, že prapory byly v Čechách užívány již v 11. století, kde je jako symbol své moci užívala přemyslovská knížata. Během 15. století byla podoba praporu změněna na bílého lva na červeném poli. V 19. století se začaly objevovat prapory bílo-červené.⁷⁰

Historická česká vlajka měla od revolučního roku 1848 až do vzniku republiky v říjnu 1918 podobu vodorovného bílého a červeného pruhu, které se nacházely pod sebou. Poprvé vlajka v této podobě byla oficiálně vyvěšena 18. října 1918 ve Washingtonu na domě, jenž byl sídlem T. G. Masaryka. Tentýž den předal představitelům USA Prohlášení o nezávislosti československého národa (Washingtonskou deklaraci).⁷¹

---

⁶⁷ ZOUBEK, Vladimír. *Česká státní a policejní symbolika*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. ISBN 978-80-7251-334-5, str. 80.

⁶⁸ EXNER, Petr, Pavel FOJTÍK a Zbyšek SVOBODA. *Vlajky, prapory a jejich používání: základní pravidla pro vyvěšování vlajek na území České republiky*. Liberec: Libea, 2004. ISBN 80-239-2873-2, str. 17.

⁶⁹ § 8 zákona č. Zákon č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů. (2001). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/51709/1/2>.

⁷⁰ BIEDERMAN, Jan, Petr BJAČEK, Michal BURIAN, et al. *Doteky státnosti: založeno 1918 = Touches of statehood: founded 1918*. Přeložil Jaroslav FURMÁNEK. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHU Praha, [2018]. ISBN 978-80-7278-756-2, str. 61.

⁷¹ BIEDERMAN, Jan, Petr BJAČEK, Michal BURIAN, et al. *Doteky státnosti: založeno 1918 = Touches of statehood: founded 1918*. Přeložil Jaroslav FURMÁNEK. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHU Praha, [2018]. ISBN 978-80-7278-756-2, str. 62.

Bylo ale nutné navrhnout vlajce podobu jinou, protože shodnou vlajku užívalo, a dodnes užívá, sousední Polsko a chybělo zde státoprávní spojení historických zemí a Slovenska.⁷²

Proběhlo několik soutěží na vytvoření vlajky, kde bylo předloženo možných podob. Různě se zaměřovalo pořadí pruhů a vyskytovaly se zde například hvězdy či kalichy. Žádný z těchto návrhů nebyl vybrán a vlajka nakonec získala podobu bílého a červeného vodorovného pruhu s modrým klínem.⁷³ Ten měl původně sahat do její jedné třetiny, ale po mnohačetných protestech byl prodloužen až do poloviny.⁷⁴ Byla navržena v květnu 1919 úředníkem Archivu ministerstva vnitra Jaroslavem Kursou. Tento návrh byl Národním shromážděním na zasedání 30. března 1920 přijat za státní vlajku Československé republiky.⁷⁵

V době Protektorátu byla na základě vládního nařízení z října 1939 vlajka, rovněž jako ostatní symboly, změněna na protektorátní. Vlajka měla podobu státních barev uzákoněných v ústavě ČSR z roku 1920. Jednalo se tedy o trojici stejně širokých vodorovných pruhů umístěných pod sebou – bílý, červený a modrý.

Po konci války se Československo vrátilo zpět k podobě vlajky s modrým klínem. Nezměněná zůstala rovněž po roce 1948, kdy se vlády zmocnila Komunistická strana.⁷⁶ Později zákon č. 163/1960 Sb. ustanovil politické, správní, kulturní a školské instituce, které měly oprávnění státní vlajku používat.⁷⁷

---

⁷² BIEDERMAN, Jan, Petr BJAČEK, Michal BURIAN, et al. *Doteky státnosti: založeno 1918 = Touches of statehood: founded 1918*. Přeložil Jaroslav FURMÁNEK. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHU Praha, [2018]. ISBN 978-80-7278-756-2, str. 61.

⁷³ MARTÍNEK, Jiří. *Naši republice je 100 let: 1918-2018*. Ilustrovala Hana VAVŘINOVÁ. Praha: Fragment, 2018. ISBN 978-80-253-3875-9, str. 52.

⁷⁴ SEDLÁČEK, Pavel. *Symboly republiky: Symbols of the Czech Republic*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. ISBN 978-80-87041-29-1, str. 28.

⁷⁵ MARTÍNEK, Jiří. *Naši republice je 100 let: 1918-2018*. Ilustrovala Hana VAVŘINOVÁ. Praha: Fragment, 2018. ISBN 978-80-253-3875-9, str. 52.

⁷⁶ SEDLÁČEK, Pavel, GREGOROVICHOVÁ, Eva, ed. *Česká panovnická a státní symbolika: vývoj od středověku do současnosti: výstava Státního ústředního archivu v Praze – Archivní areál Chodovec 28. září-31. října 2002*. Praha: Státní ústřední archiv, 2002. ISBN 80-85475-86-3, str. 105.

⁷⁷ SEDLÁČKOVÁ, Helena, Pavel SEDLÁČEK, Martin HAKAUF a Petr KROUPA. *Státní symboly České republiky na Pražském hradě: National symbols of the Czech Republic at Prague Castle*. Přeložil Barbara DAY. Praha: Správa Pražského hradu, 2021. ISBN 978-80-88315-11-7, str. 58.

Vlajka neprodělala změnu ani v době ČSFR. V rámci federace ale České republice náležela původní podoba vlajky s bíločervenými pruhy, která měla být protějškem pro vlajku Slovenka. Způsobilo to ale několik problémů. Jednak byla veřejností již zapomenuta a také se stále shodovala s vlajkou sousedního Polska. A tak jako symbol samostatné České republiky po rozpadu Federace v roce 1993 nepřipadala v úvahu.⁷⁸

3.5.3. NÁRODNÍ A STÁTNÍ VLAJKA

Pojmy národní a státní vlajka se v běžném životě často zaměňují. Státní vlajkou je pouze ta podoba vlajky, kterou užívají státní orgány. Národní vlajky jsou vyvěšovány soukromými osobami a institucemi.⁷⁹

Národní a státní vlajka je v mnoha státech včetně České republiky totožná, ale existují země, kde mají jednotlivé vlajky mírně odlišnou podobu. Na státní vlajce se například nachází znak, který na národní není. Jednou z takových zemí je například Rakousko, jehož národní vlajka je tvořena třemi vodorovnými pruhy – červeným, bílým a červeným, jež jsou stejně široké. Státní má podobu stejnou, ale ve středu vlajky se navíc nachází černá orlice držící erb v Rakouských barvách.⁸⁰

V době existence ČSFR měly obě republiky vlastní národní vlajku, navenek ale vystupovala pod vlajkou, kterou známe dnes. Ústavní zákon č. 67/1990 Sb., o státních symbolech České republiky ustanovil jako národní vlajku původní bílo-červenou.⁸¹ Vlajku v této podobě nebylo z již uvedených důvodů možné později použít a vyskytlo se několik návrhů, jak ji odlišit. Buď měl bílo-červené pruhy doplnit znak českého lva nebo přemyslovské plamenné orlice, nebo by modrý klín sahal pouze do jedné třetiny vlajky. Nakonec ale se zánikem

---

⁷⁸ SEDLÁČEK, Pavel. *Symboly republiky: Symbols of the Czech Republic*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. ISBN 978-80-87041-29-1, str. 28.

⁷⁹ ZOUBEK, Vladimír. *Česká státní a policejní symbolika*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. ISBN 978-80-7251-334-5, str. 15.

⁸⁰ Tamtéž.

⁸¹ ZOUBEK, Vladimír. *Česká státní a policejní symbolika*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. ISBN 978-80-7251-334-5, str. 38.

ČSFR měla Česká republika právo užít vlajku shodnou s federativní a tato její podoba byla nakonec uzákoněna zákonem č. 3/1993 Sb.⁸²

3.5.4. ROZDÍL MEZI VLAJKOU A PRAPOREM A KOROUHVÍ

Pojem vlajka a prapor byl v právní úpravě rozlišen již za první republiky. Tento rozdíl definoval dnes již zrušený zákon č. 367/1990 Sb., o obcích, který říkal, že vlajka je vnímána výhradně jako symbol státu a prapor je užíván městy či korporacemi.⁸³

Vlajkou rozumíme zpravidla několika barevný kus látky⁸⁴, který má vždy zákonem příslušné země stanovený tvar a poměr stran. Vyvěšuje se obvykle ve vodorovné poloze buď na stožár, jenž se nachází na pevnině, na vlajkovou žerď, například na budově, nebo na vlajkový stěžeň. Je připevněna pomocí lanka a kladky.⁸⁵ Označuje příslušnost například ke státu, skupině či organizaci.⁸⁶

Naproti tomu prapor je k žerdi přichycen napevno, nemusí dodržovat poměry stran, jelikož u praporu nejsou předepsány. Nesmí se ale libovolně měnit poměry velikosti tvarů a znaků, například pruhy, nebo je-li právním předpisem dáno, že klín musí dosahovat do poloviny délky vlajky, musí takto být zachováno.⁸⁷ Může se užít ve vodorovné, svislé i šikmé poloze. Nejčastěji se využívají jako symbol konkrétní vojenské jednotky.⁸⁸

V případě korouhve je látkový list vlajky přichycen svisle kratší stranou k vodorovnému příčnému ráhnu. Na jeho koncích se nachází trojúhelníkový závěs přichycený na lanko stožáru. Při tomto volném a pohyblivém zavěšení nastává riziko, že při větrném počasí se textil omotává kolem lanka a stožáru

---

⁸² RYCHETSKÝ, Pavel. *Ústava České republiky: Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-809-3, str. 195.

⁸³ ZOUBEK, Vladimír. *Česká státní a policejní symbolika*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. ISBN 978-80-7251-334-5, str. 13.

⁸⁴ Tamtéž.

⁸⁵ EXNER, Petr, Pavel FOJTÍK a Zbyšek SVOBODA. *Vlajky, prapory a jejich používání: základní pravidla pro vyvěšování vlajek na území České republiky*. Liberec: Libea, 2004. ISBN 80-239-2873-2, str. 5.

⁸⁶ ZOUBEK, Vladimír. *Česká státní a policejní symbolika*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. ISBN 978-80-7251-334-5, str. 13.

⁸⁷ EXNER, Petr, Pavel FOJTÍK a Zbyšek SVOBODA. *Vlajky, prapory a jejich používání: základní pravidla pro vyvěšování vlajek na území České republiky*. Liberec: Libea, 2004. ISBN 80-239-2873-2, str. 6.

⁸⁸ ZOUBEK, Vladimír. *Česká státní a policejní symbolika*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. ISBN 978-80-7251-334-5, str. 13.

nebo se může různě přetáčet. To má pak za následek chybnou polohu vlajky. Tento způsob zavěšování je neoficiální, nepraktický a nevhodný a pro zavěšování státních symbolů se nedoporučuje. Toleruje se spíše u firemních a institucionálních symbolů.⁸⁹

Zákon 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů přímo o praporech ani korouhvích nehovoří. V § 7 odst. 3 jedná pouze s pojmem „napodobenina státní vlajky“ a říká, že při uvedených příležitostech (především dny smutku a dny státního smutku) lze použít tuto s odlišným vzájemným poměrem šířky a délky. Důvodová zpráva k tomuto zákonu udává, že napodobeninou státní vlajky je například právě prapor.

3.6. VLAJKA PREZIDENTA REPUBLIKY

Zákon č. 3/1993 Sb. v § 5 odst. 1 ukládá současnou podobu vlajky prezidenta republiky. Na bílém poli lemovaném plaménky střídavě bílými, červenými a modrými se nachází velký státní znak. Pod ním je na červené stuze stříbrnou barvou napsáno heslo „PRAVDA VÍTĚZÍ“. Tato stuha je podložena zlatými lipovými ratolestmi. Je čtvercového tvaru.⁹⁰

3.6.1. PRAVDA VÍTĚZÍ

Známé heslo „PRAVDA VÍTĚZÍ“ je součástí prezidentské vlajky od roku 1920. Výjimku tvoří pouze protektorátní vlajka z roku 1939, kde heslo bylo úplně odstraněno, a vlajka ČSFR z roku 1990, kde bylo přeloženo do latiny.⁹¹

Do prezidentské vlajky bylo navrženo v listopadu 1918 Jaroslavem Jarešem. Pochází z doby husitské, kdy ho husité proslavili v původní podobě

---

⁸⁹ EXNER, Petr, Pavel FOJTÍK a Zbyšek SVOBODA. *Vlajky, prapory a jejich používání: základní pravidla pro vyvěšování vlajek na území České republiky*. Liberec: Libea, 2004. ISBN 80-239-2873-2, str. 7.

⁹⁰ § 5 odst. 1 zákona č. 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky. (1992). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/40471/1/2>.

⁹¹ Důvodová zpráva k poslanceckému návrhu na vydání zákona ČNR o státních symbolech České republiky, sněmovní tisk č. 189. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1992cnr/tisky/t0189_00.htm.

„Pravda Páně vítězí.“⁹² Bylo užíváno rovněž českým králem Jiřím z Poděbrad a důležitou roli sehrálo v období odboje.⁹³

3.6.2. UŽÍVÁNÍ VLAJKY PREZIDENTA REPUBLIKY

Jak je zakotveno v zákoně č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů, se prezidentskou vlajkou označuje dopravní prostředek, jímž prezident cestuje, a vyvěšuje se na sídlo, ve kterém pobývá. Obvykle tedy vlaje na Pražském hradě, a to výhradně během prezidentovy přítomnosti.⁹⁴ Pokud prezident pobývá v zahraničí, je prezidentská vlajka na hradě svěšena.⁹⁵ Tato osvědčená právní úprava byla přebrána ze zákona č. 68/1990 Sb.⁹⁶

V návrhu zákona je tato pojmenována pouze jako prezidentská vlajka, nikoli jako standarta. Ta má stejnou podobu, ale je přichycena pevně k žerdi, například autostandarta či standarta Hradní stráže. Prezidentská vlajka je vztyčována na stožár pomocí lanka.⁹⁷

3.6.3. HISTORIE

Vlajka prezidenta Republiky československé byla původně upravena v zákoně č. 252/1920 Sb., kde bylo stanoveno, že standarta je tvořena štítonoši ve zlatém provedení, velkým státním znakem a nápisem „PRAVDA VÍTĚZÍ“ na zlaté stuze. Vše se nacházelo na bílém poli lemovaném střídavě bílými,

---

⁹² SEDLÁČEK, Pavel. *Symboly republiky: Symbols of the Czech Republic*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. ISBN 978-80-87041-29-1, str. 33.

⁹³ Důvodová zpráva k poslaneckému návrhu na vydání zákona ČNR o státních symbolech České republiky, sněmovní tisk č. 189. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1992cnr/tisky/t0189_00.htm.

⁹⁴ MARTÍNEK, Jiří. *Naši republice je 100 let: 1918-2018*. Ilustrovala Hana VAVŘINOVÁ. Praha: Fragment, 2018. ISBN 978-80-253-3875-9, str. 64.

⁹⁵ BIEDERMAN, Jan, Petr BJAČEK, Michal BURIAN, et al. *Doteky státnosti: založeno 1918 = Touches of statehood: founded 1918*. Přeložil Jaroslav FURMÁNEK. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, [2018]. ISBN 978-80-7278-756-2, str. 90.

⁹⁶ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu na vydání zákona o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů, sněmovní tisk č. 814/0. Dostupné z: https://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw?fq_CisZakT=352&fq_RokT=2001.

⁹⁷ Důvodová zpráva k poslaneckému návrhu na vydání zákona ČNR o státních symbolech České republiky, sněmovní tisk č. 189. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1992cnr/tisky/t0189_00.htm.

červenými a modrými plaménky. V tomtéž zákoně byla standarta uzákoněna jako jeden ze státních symbolů vzniklé republiky.⁹⁸

V dobách Protektorátu (roku 1939) vešlo v platnost vládní nařízení, které novelizovalo prvorepublikový zákon o státních symbolech a ustanovil tak symboliku protektorátní. Pořadí barev a sklon plaméneků na vlajce bylo změněno a na bílém poli byl vyobrazen pouze větší protektorátní znak.⁹⁹ Z vlajky prezidenta Emila Háchy zmizelo heslo „PRAVDA VÍTĚZÍ“ a symbolicky se přesunulo na prapory bojovníků československých jednotek v zahraničí.¹⁰⁰

Během druhé světové války tehdejší československý prezident Edvard Beneš užíval tuto prezidentskou vlajku jako hlavní představitel exilové vlády ve Velké Británii. Na konci války došlo k návratu ke státní symbolice první republiky.¹⁰¹

Dne 25. února 1948 se vlády v Československu zmocnila Komunistická strana. Prezident na protest opustil Pražský hrad a přesunul se trvale do své soukromé vily v Sezimově ústí, kde rovněž z demonstrativních důvodů nechal vlajku vyvěsit.¹⁰² Během let bylo učiněno několik opatření, která únorový převrat vyobrazovala rovněž v symbolice. Konečné vyobrazení socialistických státních symbolů přinesl znakový zákon č. 163/1960 Sb. ze dne 17. 11. 1960, který podobu prezidentské vlajky v souvislosti se vznikem ČSSR změnil. Jelikož byl zrušen státní znak, byl zde nahrazen speciálním emblémem prezidenta republiky tvořeného z jednotného znaku.¹⁰³ Štítonoši byli nahrazeni výraznými zlatými ratolestmi po stranách znaku. Heslo „PRAVDA VÍTĚZÍ“ bylo zachováno,

---

⁹⁸ Tamtéž.

⁹⁹ SEDLÁČEK, Pavel, GREGOROVICHOVÁ, Eva, ed. *Česká panovnícká a státní symbolika: vývoj od středověku do současnosti: výstava Státního ústředního archivu v Praze – Archivní areál Chodovec 28. září-31. října 2002*. Praha: Státní ústřední archiv, 2002. ISBN 80-85475-86-3, str. 109.

¹⁰⁰ BIEDERMAN, Jan, Petr BJAČEK, Michal BURIAN, et al. *Doteky státnosti: založeno 1918 = Touches of statehood: founded 1918*. Přeložil Jaroslav FURMÁNEK. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, [2018]. ISBN 978-80-7278-756-2, str. 87.

¹⁰¹ SEDLÁČKOVÁ, Helena, Pavel SEDLÁČEK, Martin HAKAUF a Petr KROUPA. *Státní symboly České republiky na Pražském hradě: National symbols of the Czech Republic at Prague Castle*. Přeložil Barbara DAY. Praha: Správa Pražského hradu, 2021. ISBN 978-80-88315-11-7, str. 79.

¹⁰² Tamtéž.

¹⁰³ Důvodová zpráva k poslaneckému návrhu na vydání zákona ČNR o státních symbolech České republiky, sněmovní tisk č. 189. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1992cnr/tisky/t0189_00.htm.

ale na rozdíl od vlajky v době první republiky byla stuha, na které se nacházelo, vyměněna za červenou. Výraznou změnou prošel lem vlajky. Plaménky byly vyměněny za nepravděpodobná políčka ve státních barvách.¹⁰⁴

Po pádu komunismu byla zákonem č. 102/1990 Sb. přijata i nová podoba prezidentské vlajky. Ve středu se nacházel federální znak s dvouocasým lvem a patriarší kříž. Stuha zůstala červená, stejně jako za minulého režimu, ale heslo na ní bylo přeloženo do latiny „VERITAS VINCIT“ jako kompromis, jelikož byl Slováky vznesen požadavek, aby na vlajce byl nápis v obou jazycích.^{105,106}

Podoba standarty tak, jak ji známe dnes, navazuje svým výtvarným pojetím na vzhled standarty v roce 1920, jejímž autorem je český heraldik Jiří Louda, jehož návrh na konci roku 1992 po mnoha diskusích zvítězil.¹⁰⁷

3.7. STÁTNÍ PEČEŤ

Podobu státní pečeti udává § 6 zákona č. 3/1993 Sb., o státních symbolech. Dle tohoto ustanovení je státní pečeť ČR tvořena velkým státním znakem, který po stranách podkládají lipové ratolesti a je lemován opisem „Česká republika.“¹⁰⁸

Její návrh byl představen na sklonku roku 1992. Jejím autorem je sochař a medailér Zdeněk Přikryl a samotný typář byl vyhotoven v medailéřské dílně v roce 1993. Typář je uchycen na lisovací konstrukci, která pochází z 1. poloviny 20. let 20. století a je velmi pravděpodobné, že byla užívána pro pečeť Československé republiky nebo pečeť prezidenta republiky.¹⁰⁹ Byla vyhotovena

---

¹⁰⁴ Č SEDLÁČEK, Pavel, GREGOROVÍČOVÁ, Eva, ed. *Česká panovnická a státní symbolika: vývoj od středověku do současnosti: výstava Státního ústředního archivu v Praze – Archivní areál Chodovec 28. září-31. října 2002*. Praha: Státní ústřední archiv, 2002. ISBN 80-85475-86-3, str. 113.

¹⁰⁵ Důvodová zpráva k poslaneckému návrhu na vydání zákona ČNR o státních symbolech České republiky, sněmovní tisk č. 189. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1992cnr/tisky/t0189_00.htm.

¹⁰⁶ SEDLÁČKOVÁ, Helena, Pavel SEDLÁČEK, Martin HAKAUF a Petr KROUPA. *Státní symboly České republiky na Pražském hradě: National symbols of the Czech Republic at Prague Castle*. Přeložil Barbara DAY. Praha: Správa Pražského hradu, 2021. ISBN 978-80-88315-11-7, str. 80.

¹⁰⁷ BIEDERMAN, Jan, Petr BJAČEK, Michal BURIAN, et al. *Doteky státnosti: založeno 1918 = Touches of statehood: founded 1918*. Přeložil Jaroslav FURMÁNEK. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHU Praha, [2018]. ISBN 978-80-7278-756-2, str. 90.

¹⁰⁸ § 6 odst. 1 zákona č. 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky. (1992). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/40471/1/2>.

¹⁰⁹ BIEDERMAN, Jan, Petr BJAČEK, Michal BURIAN, et al. *Doteky státnosti: založeno 1918 = Touches of statehood: founded 1918*. Přeložil Jaroslav FURMÁNEK. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHU Praha, [2018]. ISBN 978-80-7278-756-2, str. 117.

v průměrech 6,6 cm a 4,6 cm pro suchou pečeť. Průměr pro mokrou pečeť činí čtyři centimetry.¹¹⁰

3.7.1. UŽÍVÁNÍ STÁTNÍ PEČETI

Dle zákona o užívání státních symbolů lze státní pečeť použít k pečetění mezinárodních smluv a plných mocí, ratifikačních listin či dalších listin, které jsou vydávány v souvislosti se sjednáním či ukončením platnosti mezinárodní smlouvy. Dále na pověřovací listiny diplomatických zástupců a v dalších případech, které stanoví zvláštní právní předpis, mezinárodní smlouva nebo pokud je to obvyklé.¹¹¹ Najdeme ji také na rozhodnutích prezidenta republiky o udělení nebo propůjčení státního vyznamenání. Má ověřovací funkci.

Uchovávána je prezidentem republiky na Pražském hradě ve dvou variantách. Jedná se o tzv. suchou pečeť, jež představuje otisk pečetidla do papíru, a mokrou pečeť, kdy se pečetidlo otiskne do červeného pečetního vosku.¹¹²

Jejím otiskem byl například stvrzen vstup České republiky do Severoatlantické aliance (NATO) v roce 1999 a rovněž do Evropské unie roku 2004.¹¹³

3.7.2. HISTORIE

Pečeť jako taková má svůj původ již ve 4. tisíciletí před naším letopočtem ve starověké Mezopotámii. Do českého prostředí se dostala na přelomu 11. a 12. století.

---

¹¹⁰ SEDLÁČKOVÁ, Helena, Pavel SEDLÁČEK, Martin HAKAUF a Petr KROUPA. *Státní symboly České republiky na Pražském hradě: National symbols of the Czech Republic at Prague Castle*. Přeložil Barbara DAY. Praha: Správa Pražského hradu, 2021. ISBN 978-80-88315-11-7, str. 92.

¹¹¹ § 11 zákona č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů. (2001). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/51709/1/2>.

¹¹² SEDLÁČKOVÁ, Helena, Pavel SEDLÁČEK, Martin HAKAUF a Petr KROUPA. *Státní symboly České republiky na Pražském hradě: National symbols of the Czech Republic at Prague Castle*. Přeložil Barbara DAY. Praha: Správa Pražského hradu, 2021. ISBN 978-80-88315-11-7, str. 91.

¹¹³ SEDLÁČKOVÁ, Helena, Pavel SEDLÁČEK, Martin HAKAUF a Petr KROUPA. *Státní symboly České republiky na Pražském hradě: National symbols of the Czech Republic at Prague Castle*. Přeložil Barbara DAY. Praha: Správa Pražského hradu, 2021. ISBN 978-80-88315-11-7, str. 92.

Již ve středověku pečeť představovala nejdůležitější prostředek, jímž bylo vyjádřeno, že vydavatel listiny s jejím obsahem souhlasí, zároveň ručila za pravost listiny a byla podmínkou pro její právní závaznost. Stala se jedním z pověřovacích prostředků společně s vlastnoručním podpisem a svědky. Později tyto ale téměř vytlačila a získala výhradní postavení.¹¹⁴

První pečeť českého království nechali zhotovit husité. Byl na ní zobrazen štít s dvouocasým lvem.¹¹⁵ Vznikla v první polovině 15. století, konkrétně mezi lety 1429-1432 jako „Pečeť království českého“.¹¹⁶ Nebyla tedy vázána přímo na konkrétního vládnoucího panovníka.¹¹⁷ Představovala český stát jako suverénní politický subjekt.¹¹⁸

Stejnou podobu měla i první uzákoněná československá státní pečeť. Uzákoněna byla v roce 1920, ale začala se uplatňovat až o 4 roky později z toho důvodu, že tak dlouho trvalo zhotovení ebenových držadel pro nové typáře. Dle tohoto zákona byla pečeť velká a malá.¹¹⁹ Na obou se vyskytoval opis „Republika československá“, ale odlišovaly se použitým státním znakem ve výtvarném provedení Otakara Španiela. Velká státní pečeť se užívala při slavnostních mezinárodních aktech a malá sloužila pro ostatní příležitosti.¹²⁰

Na rozdíl od současnosti ji uchovával předseda vlády a prezident, který měl ale svou vlastní speciální pečeť. Nacházel se na ní velký státní znak a opis

---

¹¹⁴ KREJČÍK, Tomáš. *Pečeť v kultuře středověku*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. Universum (Tilia). ISBN 80-7042-499-0. str. 55.

¹¹⁵ BIEDERMAN, Jan, Petr BJAČEK, Michal BURIAN, et al. *Doteky státnosti: založeno 1918 = Touches of statehood: founded 1918*. Přeložil Jaroslav FURMÁNEK. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, [2018]. ISBN 978-80-7278-756-2, str. 116.

¹¹⁶ Důvodová zpráva k poslaneckému návrhu na vydání zákona ČNR o státních symbolech České republiky, sněmovní tisk č. 189. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1992cnr/tisky/t0189_00.htm.

¹¹⁷ BIEDERMAN, Jan, Petr BJAČEK, Michal BURIAN, et al. *Doteky státnosti: založeno 1918 = Touches of statehood: founded 1918*. Přeložil Jaroslav FURMÁNEK. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, [2018]. ISBN 978-80-7278-756-2, str. 116.

¹¹⁸ Důvodová zpráva k poslaneckému návrhu na vydání zákona ČNR o státních symbolech České republiky, sněmovní tisk č. 189. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1992cnr/tisky/t0189_00.htm.

¹¹⁹ SEDLÁČEK, Pavel. *Symbols of the Czech Republic*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. ISBN 978-80-87041-29-1, str. 36.

¹²⁰ SEDLÁČKOVÁ, Helena, Pavel SEDLÁČEK, Martin HAKAUF a Petr KROUPA. *Státní symboly České republiky na Pražském hradě: National symbols of the Czech Republic at Prague Castle*. Přeložil Barbara DAY. Praha: Správa Pražského hradu, 2021. ISBN 978-80-88315-11-7, str. 91.

„President Republiky československé.“¹²¹ Využíval ji především k pečetění písemností a listin, které nepotřebovaly spolupodpis člena vlády a nebyly soukromoprávní povahy.

Důležitým rokem pro vývoj státní pečeti byl rok 1960, kdy byly malá a velká státní pečeť zrušeny a nahrazeny pečetí jedinou. Vlastnil ji pouze prezident a znak byl doplněn po obou stranách o lipové ratolesti.

Roku 1990 byla zavedena pečeť státní a prezidentská s nově přijatým státním znakem, který byl u prezidentské pečeti doplněn o lipové lístky a dvojjazyčnou variantu opisu „Česká a Slovenská Federativní Republika,“ zatímco na státní byl pouze samostatný federální znak a opis jen v českém jazyce.¹²²

3.8. STÁTNÍ HYMNA

Českou státní hymnou je první sloka skladby s názvem „Kde domov můj,“ která poprvé zazněla v divadelní hře Josefa Kajetána Tyla Fidlovačka aneb Žádný hněv a žádná rvačka v 19. století. Hudbu k písni složil dirigent a hudební skladatel František Škroup.¹²³ Její slova znějí takto:

*„Kde domov můj,
kde domov můj?
Voda hučí po lučinách,
bory šumí po skalínách,
v sadě skví se jara květ,
zemský ráj to na pohled!
A to je ta krásná země,
země česká, domov můj,*

---

¹²¹ SEDLÁČEK, Pavel. *Symbols republiky: Symbols of the Czech Republic*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. ISBN 978-80-87041-29-1, str. 36.

¹²² SEDLÁČKOVÁ, Helena, Pavel SEDLÁČEK, Martin HAKAUF a Petr KROUPA. *Státní symboly České republiky na Pražském hradě: National symbols of the Czech Republic at Prague Castle*. Přeložil Barbara DAY. Praha: Správa Pražského hradu, 2021. ISBN 978-80-88315-11-7, str. 91, 92.

¹²³ HOLASOVÁ, Aneta Františka. *Kde domov můj: příběh hymny*. V Praze: Albatros, 2018. ISBN 978-80-00-05209-0, str. 18.

*země česká, domov můj.*¹²⁴

Právně upravena je v § 7 zákona č. 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky. Zákonem č. 154/1998 Sb., kterým se mění zákon č. 3/1993 Sb., o státních symbolech ČR, se provedla jako jedna z mála změn změna Přílohy č. 6 tohoto zákona. Byl vložen nový notový záznam dle autentického znění české hymny, které je otištěno ve Věstníku ministerstva školství a národní osvěty z roku 1993.¹²⁵

Původně byla zákonodárcem vložena do přílohy zákona jedna z variant písně, která obsahovala i druhou sloku skladby. Ta už ale není součástí hymny.¹²⁶ Původní notový zápis také obsahoval kytarové akordy, které byly odborníky pro zápis státní hymny označeny za nevhodné. Tento zápis byl převzat ze sbírky Jiřího Seidla *Národ v písni* z roku 1914. Obsahoval rovněž původní Tylův rukopis z roku 1834. Od správného znění se zde nacházely odlišnosti též v melodii a frázování, slovosledu textu.¹²⁷ Například ve druhém verši má Tyl slovosled „hučí voda po lučinách,“ který Škroup poté upravil na „voda hučí po lučinách“. Rozdíl byl též ve verši sedmém: „česká země – domov můj“ (Tyl) a „země česká – domov můj“ (Škroup). V aktuální právní úpravě je uvedena autentická podoba skladby přímo ze hry *Fidlovačka* upravená Františkem Škroupem. Rozpor těchto dvou příloh byl takto odstraněn.¹²⁸

3.8.1. UŽÍVÁNÍ STÁTNÍ HYMNŮ

O užití státní hymny hovoří § 12 zákona č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů poměrně stručně: „*Státní hymnu lze hrát i zpívat při státních svátcích a při jiných příležitostech, je-li to obvyklé.*“

---

¹²⁴ Příloha č. 6 zákona č. 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky. (1992).

Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/40471/1/2>.

¹²⁵ ZOUBEK, Vladimír. *Česká státní a policejní symbolika*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. ISBN 978-80-7251-334-5, str. 39.

¹²⁶ RYCHETSKÝ, Pavel. *Ústava České republiky: Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-809-3, str. 196.

¹²⁷ Tamtéž.

¹²⁸ ZOUBEK, Vladimír. *Česká státní a policejní symbolika*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. ISBN 978-80-7251-334-5, str. 39.

Obvykle česká státní hymna zazní na konec smutečního obřadu státního pohřbu nebo typicky při významných sportovních událostech či jiných významných událostech, například výročních důležitých pro stát apod.

3.8.2. HISTORIE

Lze říci, že předchůdci české státní hymny vznikali již ve středověku. Jedná se o duchovní písně, které se zpívaly při církevních obřadech. První z nich, kterou lze považovat za prvního předchůdce hymny, byla *Hospodine, pomiluj ny*.¹²⁹ Vznikla asi ve 2. polovině 10. století. Byla zpívána při slavnostních příležitostech a během bitev. Zvláštního postavení se jí dostalo v roce 1347, kdy byla Karlem IV. zařazena do korunovačního řádu českých králů.¹³⁰

Na tuto píseň navázal na konci 13. století svatováclavský chorál *Svatý Václave* a v 15. století husitský chorál *Ktož jsú boží bojovníci*. Zhruba od konce 18. století se do popředí začaly dostávat hymny bez náboženského významu.¹³¹

V první polovině 19. století se právě Josef Kajetán Tyl a František Škroup rozhodli napsat první české dílo v žánru fraška, jelikož do této doby byly v repertoáru pouze frašky rakouské a zájem veřejnosti opadal. Premiéra vcelku ne příliš úspěšné *Fidlovačky* se odehrála 21. prosince 1834 ve Stavovském divadle. Zde také poprvé zazněla píseň *Kde domov můj*, kterou zpíval slepý houslista Mareš. O necelý měsíc později se dočkala první a poslední reprízy. Znovu byla zahrána až v roce 1917 v Městském divadle v pražských Vinohradech.¹³²

Samotná píseň byla již od počátku velmi oblíbená a do povědomí veřejnosti se dostávala prostřednictvím lidových zpěváků. Velmi brzy po jejím vzniku začala být překládána do cizích jazyků. Jako první byl proveden překlad

---

¹²⁹ SEDLÁČKOVÁ, Helena, Pavel SEDLÁČEK, Martin HAKAUF a Petr KROUPA. *Státní symboly České republiky na Pražském hradě: National symbols of the Czech Republic at Prague Castle*. Přeložil Barbara DAY. Praha: Správa Pražského hradu, 2021. ISBN 978-80-88315-11-7, str. 101.

¹³⁰ BIEDERMAN, Jan, Petr BJÁČEK, Michal BURIAN, et al. *Doteky státnosti: založeno 1918 = Touches of statehood: founded 1918*. Přeložil Jaroslav FURMÁNEK. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, [2018]. ISBN 978-80-7278-756-2, str. 96.

¹³¹ SEDLÁČKOVÁ, Helena, Pavel SEDLÁČEK, Martin HAKAUF a Petr KROUPA. *Státní symboly České republiky na Pražském hradě: National symbols of the Czech Republic at Prague Castle*. Přeložil Barbara DAY. Praha: Správa Pražského hradu, 2021. ISBN 978-80-88315-11-7, str. 101.

¹³² GÖSSEL, Gabriel. *Státní hymna České republiky v proměnách doby: The Czech Republic's national anthem down the ages*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2008. ISBN 978-80-87041-42-0, str. 75, 76.

do polštiny, vzápětí do srbštiny a němčiny. Ke stému výročí skladby byly známy překlady až v 51 jazycích.¹³³ Již v roce 1892 si ji přeložili do angličtiny dokonce i američtí Češi, jejichž potomci si píseň zpívají dodnes i přesto, že většinou česky už vůbec neumějí.¹³⁴

I přesto, že byla píseň lidově známá, své výrazné postavení si získala až po potlačení revoluce v roce 1848, kdy byly zakázány všechny radikálnější písně, a nakonec úřady zakázaly i skladbu *Kde domov můj*, která se po pádu absolutistického režimu v 60. letech stala neoficiální českou národní hymnou.¹³⁵

Jako první se problematikou státní hymny zabývalo Ministerstvo národní obrany, jenž v prosinci 1918 nařídilo, aby spolu s českou hymnou byla vždy hrána i hymna slovenská „Nad Tatrou sa blýska.“ Aby nedošlo k nedorozumění, zda se jedná o hymny dvě, nebo jednu, bylo vydáno usnesení vlády o nedílné státní hymně. Před druhou světovou válkou přicházely podněty na změnu skladby hymny. Měla by prý být přijatelnější pro ostatní národnosti a bojovnější. Snaha o změnu se ale setkala s odporem veřejnosti. Hymna přetrvala ve stejné podobě po několik desetiletí, včetně Protektorátu Čechy a Morava.

V roce 1990 ústavní zákon prohlásil první sloku skladby „Kde domov můj“ za státní hymnu. Toto bylo ještě stvrzeno zákonem ze 17. prosince 1992 o státních symbolech České republiky.¹³⁶

---

¹³³ GÖSSEL, Gabriel. *Státní hymna České republiky v proměnách doby: The Czech Republic's national anthem down the ages*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2008. ISBN 978-80-87041-42-0, str. 78.

¹³⁴ MARTÍNEK, Jiří. *Naší republice je 100 let: 1918-2018*. Ilustrovala Hana VAVŘINOVÁ. Praha: Fragment, 2018. ISBN 978-80-253-3875-9, str. 62.

¹³⁵ SEDLÁČKOVÁ, Helena, Pavel SEDLÁČEK, Martin HAKAUF a Petr KROUPA. *Státní symboly České republiky na Pražském hradě: National symbols of the Czech Republic at Prague Castle*. Přeložil Barbara DAY. Praha: Správa Pražského hradu, 2021. ISBN 978-80-88315-11-7, str. 101.

¹³⁶ SEDLÁČEK, Pavel. *Symboly republiky: Symbols of the Czech Republic*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. ISBN 978-80-87041-29-1, str. 39

4. NEOFICIÁLNÍ FORMY SYMBOLIZUJÍCÍ ČR

Státní symboly jsou taxativně zakotveny v článku 14 odst. 1 Ústavy České republiky. I přesto je ale známo několik symbolů, které vyjadřují českou státnost a mají pro náš stát symbolický význam. Některé z nich jsou upraveny zákonem.

Jedná se o státní vyznamenání, jež jsou právně upravena v zákoně č. 157/1994 Sb., o státních vyznamenáních České republiky. Dále státní svátky, které jsou zakotveny v zákoně č. 245/2000 Sb., o státních svátcích, o ostatních svátcích, o významných dnech a o dnech pracovního klidu.

Rovněž sem patří korunovační klenoty, národní strom (lípa), český jazyk jako takový, či výtvarná podoba oficiální české měny.¹³⁷

4.1. KORUNOVAČNÍ KLENOTY

Byť korunovační klenoty nejsou zákonem stanovené symboly České republiky, mají v naší státní symbolice hluboký význam.¹³⁸

Počátek historie nejdůležitějšího symbolu českého království – královské koruny – se datuje do roku 1212, kdy římský císař udělil Přemyslu Otakarovi II., potvrzení o dědičnosti královské hodnosti pro vládcy českých zemí. Ten se později neúspěšně ucházel také o římskou císařskou korunu, kterou pak jako první z Čechů získal moravský markrabě Václav v roce 1346.

Václav nechal svatováclavskou korunu vytvořit pro svou korunovaci, která proběhla 2. září 1347 v katedrále svatého Víta, a sám byl autorem nového českého korunovačního řádu. Je vyrobena z 22karátového zlata a dva oblouky příčných pásků, jež korunu drží pohromadě, byly zhotoveny ze zlatého opasku Karlovy manželky Blanky, který dostala jako svatební dar od francouzského krále¹³⁹. Zdobena je 96 drahými kameny, jedním rubínem, rudými spinely (dříve považovanými taktéž za rubíny), safíry, smaragdy a perlami. Všechny umístěné

---

¹³⁷ ZOUBEK, Vladimír. *Česká státní a policejní symbolika*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. ISBN 978-80-7251-334-5, str. 40.

¹³⁸ SEDLÁČKOVÁ, Helena, Pavel SEDLÁČEK, Martin HAKAUF a Petr KROUPA. *Státní symboly České republiky na Pražském hradě: National symbols of the Czech Republic at Prague Castle*. Přeložil Barbara DAY. Praha: Správa Pražského hradu, 2021. ISBN 978-80-88315-11-7, str. 111.

¹³⁹ BŘEZINOVÁ, Ivona. *Vyprávění o symbolech České republiky*. Ilustroval Sevdalina KOVÁŘOVÁ KOSTADINOVÁ. Praha: Spolek Zaedno, 2021. ISBN 978-80-907753-5-0, str. 38.

kameny a jejich barvy zde mají svůj vlastní význam. Rudá značí obětovanou Kristovu krev, modrá ctnost a svět andělů. Zelená představuje moudrost a víru, zlatá božské světlo a bělostné perly symbolizují čistotu a neposkvrněnost.¹⁴⁰ Nejvzácnější drahokamy se nachází na přední a zadní straně koruny. Jedná se hlavně o safíry a spinely.¹⁴¹ Na jejím vrcholu se nachází křížek, ve kterém původně byl vložen trn z koruny Ježíše Krista, jenž právě koruně uděloval její svatost a spojení s Ježíšem Kristem. V průměru a na výšku měří 19 centimetrů a váží téměř 2,5 kilogramů.¹⁴²

Při biřmování dostal Václav jméno Karel a roku 1355 byl prohlášen římským císařem pod jménem, pod kterým ho zná většina veřejnosti – Karel IV.¹⁴³

Po Karlovi IV. koruna zdobila hlavu dalším dvaceti českým králům a jedné královně – Marii Terezií. Císař si přál, aby koruna nikdy neopustila zdi Pražského hradu, ale v dobách válek nebo jiných sporů byly klenoty přemístěny. Dočasně se uchovávaly například na Karlštejně, v Žilině nebo ve Vídni. Na Pražský hrad se ale vždy vrátily, a i v současnosti se zde nachází. O koruně se traduje, že ji proti nepřítelům chrání mocná kletba, a že kdo si ji na hlavu nasadí neprávem, brzy zemře.¹⁴⁴

Dalšími klenoty pocházející z první poloviny 16. století jsou 67 centimetrů dlouhé žezlo a jablko posázené drahými kameny a zdobené reliéfem zobrazující scény z Bible, korunovační plášť zdobený hermelínem, svatováclavský meč, korunovační kříž a již zmizelý prsten. Korunovační klenoty u nás nejsou volně k vidění. Jsou uchovávány v přísně střežené Korunní komoře v katedrále sv. Víta

---

¹⁴⁰ SEDLÁČKOVÁ, Helena, Pavel SEDLÁČEK, Martin HAKAUF a Petr KROUPA. *Státní symboly České republiky na Pražském hradě: National symbols of the Czech Republic at Prague Castle*. Přeložil Barbara DAY. Praha: Správa Pražského hradu, 2021. ISBN 978-80-88315-11-7, str. 111.

¹⁴¹ SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN. *Barvy v právu*. Brno: The European Society for History of Law, 2015. ISBN 978-80-7418-242-6, str. 22.

¹⁴² MARTÍNEK, Jiří. *Naší republice je 100 let: 1918-2018*. Ilustrovala Hana VAVŘINOVÁ. Praha: Fragment, 2018. ISBN 978-80-253-3875-9, str. 70.

¹⁴³ SEDLÁČKOVÁ, Helena, Pavel SEDLÁČEK, Martin HAKAUF a Petr KROUPA. *Státní symboly České republiky na Pražském hradě: National symbols of the Czech Republic at Prague Castle*. Přeložil Barbara DAY. Praha: Správa Pražského hradu, 2021. ISBN 978-80-88315-11-7, str. 111.

¹⁴⁴ BŘEZINOVÁ, Ivona. *Vyprávění o symbolech České republiky*. Ilustroval Sevdalina KOVÁŘOVÁ KOSTADINOVA. Praha: Spolek Zaedno, 2021. ISBN 978-80-907753-5-0, str. 43.

a vystavují se pouze při zvláštních příležitostech. Jediný způsob, jak lze komoru otevřít, je užití sedmi klíčů, které jsou v rukou nejvyšších představitelů státu – prezidenta republiky, předsedy vlády, předsedy Poslanecké sněmovny a předsedy Senátu, pražského primátora, arcibiskupa pražského a probošta metropolitní kapituly.¹⁴⁵

4.2. STÁTNÍ VYZNAMENÁNÍ

Vyznamenání má obvykle podobu řádu, jenž je vyšší formou vyznamenání. Občanům České republiky se propůjčují a těm, kteří občany nejsou, se udělují. Druhou, nižší formou vyznamenání, jsou medaile. Medaile se vždy udělují.¹⁴⁶

Zákon zná čtyři druhy vyznamenání. Řád bílého lva, který je nejvyšším vyznamenáním pro osoby, které se o náš stát zasloužily zvláště vynikajícím způsobem.¹⁴⁷ Pochází již z doby první Československé republiky, jelikož po rozpadu Rakouska-Uherska byly odmítnuty veškeré řády a vyznamenání a nově vzniklá Československá republika si nutně žádala vytvoření svých vlastních.¹⁴⁸ Dalším vyznamenáním je Řád Tomáše Garrigua Masaryka. Ten náleží osobám, které se zasloužily o rozvoj demokracie, humanity a lidských práv.¹⁴⁹ Oba z těchto řádů mají 5 tříd. Každá třída má jiný vzhled, který je podrobně popsán v příloze č. 1 a 2 tohoto zákona.

Zákon v § 4 a 5 zřizuje Medaili Za hrdinství, která vyznamenává osoby za jejich hrdinství v boji a ty, kteří nasadili vlastní život za záchranu lidského života nebo značných materiálních hodnot. Poslední je Medaile Za zásluhy, která se uděluje těm osobám, jež se zasloužily o stát nebo územní samosprávný celek. Průměr, vzhled a materiál, ze kterého jsou medaile vyrobeny, jsou rovněž uvedeny v příloze č. 3 a 4 tohoto zákona.

---

¹⁴⁵ MARTÍNEK, Jiří. *Naší republice je 100 let: 1918-2018*. Ilustrovala Hana VAVŘINOVÁ. Praha: Fragment, 2018. ISBN 978-80-253-3875-9, str. 71.

¹⁴⁶ § 1 zákona č. 157/1994 Sb., o státních vyznamenání České republiky. (1994). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/46705/1/2>.

¹⁴⁷ § 2 zákona č. 157/1994 Sb., o státních vyznamenání České republiky. (1994). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/46705/1/2>.

¹⁴⁸ BIEDERMAN, Jan, Petr BJÁČEK, Michal BURIAN, et al. *Doteky státnosti: založeno 1918 = Touches of statehood: founded 1918*. Přeložil Jaroslav FURMÁNEK. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHU Praha, [2018]. ISBN 978-80-7278-756-2, str. 211.

¹⁴⁹ § 3 zákona č. 157/1994 Sb., o státních vyznamenání České republiky. (1994). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/46705/1/2>.

Mimo těchto zákonem stanovených forem vyznamenání mají své řády a medaile i jednotlivé úřady a instituce. Jedním z nich je například vláda (Kramárova medaile) či Senát nebo Ministerstvo obrany (Kříž obrany státu).¹⁵⁰

4.2.1. UDĚLOVÁNÍ A ODEBRÁNÍ VYZNAMENÁNÍ

Udělením či propůjčením státního vyznamenání stát oceňuje jednotlivce za jejich významné občanské zásluhy o budování svobodné demokratické společnosti, výsledky práce, úsilí o obranu vlasti a hrdinské a jiné činy.

Udělovat a propůjčovat vyznamenání je oprávněn prezident republiky, může k tomu ale zmocnit jiný orgán. Návrh na udělení mu předkládá Poslanecká sněmovna, Senát a vláda. Může ho ale udělit i bez jejich návrhu dle svého vlastního úsudku. Vyznamenaná osoba přebírá insignii vyznamenání a listinu o propůjčení či udělení. Pro udělování a propůjčování vyznamenání občanům České republiky jsou určeny tzv. řádové dny. Je jím 1. leden a 28. říjen.¹⁵¹

Jestliže vyznamenaný zemře a vyznamenání mu bylo propůjčeno (byl-li občanem ČR), insignie řádu se vrací Kanceláři prezidenta republiky. Je tomu tak také proto, aby se nemohly stát sběratelským artiklem. Pro výstavy a muzea je možné vyrobit nečíslovanou kopii řádu. Takto lze jednat ale pouze se souhlasem Hradu.¹⁵² Pokud zemřelá osoba byla vyznamenána medailí, nebo nebyla občanem ČR, zůstává insignie vyznamenání a listina o udělení pozůstalým. Nejsou-li pozůstalí, vrací se do rukou Kanceláře prezidenta republiky. Vyznamenání může být rovněž odebráno soudem. Ten svým rozhodnutím může uložit trest ztráty čestných titulů a vyznamenání. Vyznamenaný je pak povinen vrátit propůjčené nebo udělené vyznamenání Kanceláři prezidenta republiky.¹⁵³

---

¹⁵⁰ MARTÍNEK, Jiří. *Naší republice je 100 let: 1918-2018*. Ilustrovala Hana VAVŘINOVÁ. Praha: Fragment, 2018. ISBN 978-80-253-3875-9, str. 68.

¹⁵¹ § 10, § 11 a § 13 zákona č. 157/1994 Sb., o státních vyznamenání České republiky. (1994). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/46705/1/2>.

¹⁵² ZOUBEK, Vladimír. *Česká státní a policejní symbolika*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. ISBN 978-80-7251-334-5, str. 41.

¹⁵³ § 11 zákon č. 157/1994 Sb., o státních vyznamenání České republiky. (1994). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/46705/1/2>.

Ode dne nabytí účinnosti zákona č. 157/1994 Sb. je zakázáno přiznávat, vyplácet či poskytovat materiální požitky či jiné výhody související s udělením či propůjčením vyznamenání, čestných titulů nebo jiných ocenění.¹⁵⁴

4.3. LÍPA SRDČITÁ

Lípa byla obdivována již našimi předky pro svou dlouhověkost, krásu a léčivost květů a lipového medu. Věřili, že se v ní ukrývají bohové a duchové. Byla symbolem lásky a v rodině vysazena při narození prvního dítěte.

Lípa byla zvolena jako strom Slovanů v roce 1948 na Slovanském sjezdu na pražském Žofíně.¹⁵⁵ Představovala symbol českého národa vůči útlaku Velkoněmecké říše, která si v témže roce zvolila za svůj symbolický strom dub.¹⁵⁶

V současnosti je lípa chráněná podobně jako některé kulturní památky. Pravděpodobně nejstarší lípou v České republice se pyšní obec Klokočov na Vysočině a je přezdívána Tisíciletá lípa. Nejmohutnější je Vejvodova lípa v Pastvinách. Obvod jejího kmene měří 12 metrů a 59 centimetrů.

Významu tohoto stromu si můžeme všimnout i v názvech českých měst napříč celou republikou, například Česká Lípa, Lípa nad Orlicí, Krásná Lípa, Lipno nad Vltavou atd.¹⁵⁷

4.3.1. LIPOVÉ RATOLESTI

Lipové ratolesti jsou charakteristickým znakem pro několik státních symbolů (vlajka prezidenta republiky, státní pečeť), nachází se také na české tisícikorunové bankovce nebo na vojenských uniformách. Zde označovaly nejčastěji generálské hodnosti. Užívaly se jak na slavnostních krojích,

---

¹⁵⁴ ZOUBEK, Vladimír. *Česká státní a policejní symbolika*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. ISBN 978-80-7251-334-5, str. 41.

¹⁵⁵ BŘEZINOVÁ, Ivona. *Vyprávění o symbolech České republiky*. Ilustroval Sevdalina KOVÁŘOVÁ KOSTADINOVA. Praha: Spolek Zaedno, 2021. ISBN 978-80-907753-5-0, str. 36.

¹⁵⁶ Lípa, náš národní strom – Pod lesnickou pokličkou – Lesní pedagogika.cz. Úvodní stránka – Lesní pedagogika.cz [online]. Dostupné z: <https://www.lesnipedagogika.cz/cz/pod-lesnickou-poklickou/drevo/lipa-nas-narodni-strom>.

¹⁵⁷ BŘEZINOVÁ, Ivona. *Vyprávění o symbolech České republiky*. Ilustroval Sevdalina KOVÁŘOVÁ KOSTADINOVA. Praha: Spolek Zaedno, 2021. ISBN 978-80-907753-5-0, str. 36.

tak i na generálských oděvech určených přímo do bitevního pole, kde se objevovaly v nejrůznějších podobách.¹⁵⁸

Nejenže je lípa oblíbeným slovanským stromem, ale její užívání v symbolice má svůj historický důvod. Váže se k rytířským turnajům, kdy klenot zdobený lipovými ratolestmi upoutával zraky přihlízejících svým blyštěním při pohybu hlavy jezdce. Tyto lístky si směl vítěz ulomit z kovového stonku a připevnit si je právě na klenot své přilby.

Symbol ratolesti se využíval i ve vojenství, kde se objevovala na praporech. Za dob první republiky byla využita jako znak umístěný na čepicích uniforem a vyjadřovala příslušnost k Československu. Později také na rukávových hodnostních štítcích na uniformách státní policie.

Dodnes je lipová ratolest užívána jako symbol generálských hodností na stejnokrojích. Rovněž bohatě zdobí architekturu Pražského hradu.¹⁵⁹

4.4. STÁTNÍ SVÁTKY

Státní svátky jsou upravovány samostatným zákonem č. 245/2000 Sb., o státních svátcích, o ostatních svátcích, o významných dnech a o dnech pracovního klidu.

V § 1 jsou vyjmenovány svátky, které jsou prohlášeny za státní svátky České republiky. Ty vyjadřují významné události v historii státu, které určují jeho současnou podobu.¹⁶⁰ V současnosti je jich sedm a jedná se konkrétně o „1. leden – Den obnovy samostatného českého státu, 8. květen – Den vítězství, 5. červenec – Den slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje, 6. červenec – Den upálení mistra Jana Husa, 28. září – Den české státnosti, 28. října – Den vzniku samostatného československého státu a 17. listopadu – Den boje za svobodu a demokracii

---

¹⁵⁸ BIEDERMAN, Jan, Petr BJÁČEK, Michal BURIAN, et al. *Doteky státnosti: založeno 1918 = Touches of statehood: founded 1918*. Přeložil Jaroslav FURMÁNEK. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, [2018]. ISBN 978-80-7278-756-2, str. 119.

¹⁵⁹ SEDLÁČKOVÁ, Helena, Pavel SEDLÁČEK, Martin HAKAUF a Petr KROUPA. *Státní symboly České republiky na Pražském hradě: National symbols of the Czech Republic at Prague Castle*. Přeložil Barbara DAY. Praha: Správa Pražského hradu, 2021. ISBN 978-80-88315-11-7, str. 96.

¹⁶⁰ Důvodová zpráva k poslaneckému návrhu na vydání zákona o státních svátcích, o dnech pracovního klidu a o významných dnech, sněmovní tisk č. 449/0. Dostupné z: https://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw?fq_CisZakT=245&fq_RokT=2000.

a *Mezinárodní den studentstva*.¹⁶¹ V § 2 jsou uvedeny ostatní svátky, které na rozdíl od svátků státních nemají vazbu na českou státnost. Stále se ale jedná o sváteční dny. Je jich rovněž sedm. Zákon uvádí „*1. leden – Nový rok, Velký pátek, Velikonoční pondělí, 1. květen – Svátek práce, 24. prosinec – Štědrý den, 25. prosinec – 1. svátek vánoční a 26. prosinec – 2. svátek vánoční*.”¹⁶² Státní a ostatní svátky se řadí kromě dnů nepřetržitého odpočinku mezi dny pracovního klidu.¹⁶³

V § 4 téhož zákona jsou upraveny tzv. významné dny. To jsou dny, které se vztahují k významným událostem, ale nepřipadnou-li na sobotu či neděli, nejedná se o dny pracovního klidu.¹⁶⁴ Významným dnem je například 16. leden – Den památky Jana Palacha, 27. leden – Den památky obětí holocaustu a předcházení zločinů proti lidskosti, 28. březen – Den narození Jana Ámose Komenského či 27. červen – Den památky obětí komunistického režimu.¹⁶⁵

O některých státních a ostatních svátcích je omezena otevírací doba maloobchodních prodejen. V § 1 zákona č. 223/2016 Sb., o prodejní době v maloobchodě se zakazuje prodej v maloobchodě na Den obnovy samostatného českého státu a Nový rok (1. leden), na Velikonoční pondělí, Den vítězství (8. květen), Den české státnosti (28. září), Den vzniku samostatného československého státu (28. říjen), a první a druhý svátek vánoční (25. a 26. prosinec). Specifickou úpravu má Štědrý den, kdy je prodej zakázán od 12 do 24 hodin. Tento zákaz se neuplatní na provozování prodejen s prodejní plochou menší než 200 m², čerpacích stanic s palivy a mazivy, lékáren a prodejen ve zdravotnických zařízeních a celkově je-li vyhlášen stav nebezpečí, nouzový

---

¹⁶¹ § 1 zákona č. 245/2000 Sb., o státních svátcích, o ostatních svátcích, o významných dnech a o dnech pracovního klidu. (2000). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/49562/1/2>.

¹⁶² § 2 zákona č. 245/2000 Sb., o státních svátcích, o ostatních svátcích, o významných dnech a o dnech pracovního klidu. (2000). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/49562/1/2>.

¹⁶³ § 3 zákona č. 245/2000 Sb., o státních svátcích, o ostatních svátcích, o významných dnech a o dnech pracovního klidu. (2000). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/49562/1/2>.

¹⁶⁴ MARTÍNEK, Jiří. *Naší republika je 100 let: 1918-2018*. Ilustroval Hana VAVŘINOVÁ. Praha: Fragment, 2018. ISBN 978-80-253-3875-9, str. 67.

¹⁶⁵ § 4 odst. 1 zákona č. 245/2000 Sb., o státních svátcích, o ostatních svátcích, o významných dnech a o dnech pracovního klidu. (2000). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/49562/1/2>.

stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav. Od roku 2016 do roku 2019 se tento zákon týkal i velkoobchodu, poté byl omezen pouze na maloobchod.

Poruší-li právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba tento zákaz, a provozuje prodej v prodejně uvedeném zákonem v době, kdy je takové jednání zakázáno, dopouští se přestupku, za který lze uložit pokutu až do 1 milionu korun. Pokud takto jedná opakovaně, výše přestupku se může zvýšit až na 5 milionů korun. Dozor nad dodržováním ustanovení tohoto zákona provádí Česká obchodní inspekce.¹⁶⁶

Mezi symboly československé samostatnosti se zařadil rovněž 7. březen, kdy se narodil první prezident Československé republiky T. G. Masaryk. Přestože nikdy nebyl vyhlášen oficiálním státním svátkem, tento den oslavovala, zejména v dřívějších dobách, většina národa.¹⁶⁷

---

¹⁶⁶ § 3 zákon č. 223/2016 Sb., o prodejní době v maloobchodě. (2016). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/86769/1/2>.

¹⁶⁷ BIEDERMAN, Jan, Petr BJÁČEK, Michal BURIAN, et al. *Doteky státosti: založeno 1918 = Touches of statehood: founded 1918*. Přeložil Jaroslav FURMÁNEK. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHU Praha, [2018]. ISBN 978-80-7278-756-2, str. 118.

5. ZNEUŽÍVÁNÍ A HANOBENÍ STÁTNÍCH SYMBOLŮ

Co se týče této problematiky, v české právní úpravě není explicitně vymezeno, které skutky jsou již považovány za zneužití či hanobení státního symbolu. V zákoně č. 352/2001 Sb., jsou uvedeny činy, které se posuzují v přestupkové rovině, nemají ale trestně-právní povahu a ustanovení je velmi obecné. V této oblasti se rovněž klade důraz na dodržení práva na svobodu projevu, které je ústavně zakotveno v čl. 17 Listiny základních práv a svobod. Trestní zákoník se zabývá ochranou státních symbolů především v návaznosti na dodržení mezinárodního válečného práva, tzn. nejsou-li symboly zneužity nebo jinak poškozeny, není-li vyhlášen stav ohrožení, válečný stav či ozbrojený konflikt, jsou takové činy posuzovány jako přestupky dle zákona o užívání státních symbolů ČR a o změně některých zákonů.

5.1. ZÁKON O UŽÍVÁNÍ STÁTNÍCH SYMBOLŮ ČR A O ZMĚNĚ NĚKTERÝCH ZÁKONŮ

Původním zákonem, který upravoval užívání státních symbolů, byl zákon č. 68/1990 Sb., o užívání státního znaku, státní vlajky a ostatních symbolů České republiky. V nynější legislativě ho nahradil zákon č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů, který upravuje přestupky fyzických, fyzických podnikajících a právnických osob vzhledem ke státním symbolům.¹⁶⁸ Jedním z důvodů bylo i to, že tehdejší právní úprava narozdíl od nové neumožňovala postihnout ty osoby, které státní symboly užívaly v rozporu se zákonem.¹⁶⁹ Taxativně je vymezuje § 13 odst. 1, který říká, že osoba se dopustí přestupku, zneužije-li, hrubě zneváží, zničí, poškodí nebo odcizí státní symbol ČR, použije malý a velký státní znak a pečetidlo Ministerstva zahraničních věcí v rozporu s příslušnými paragrafy či použije vyobrazení zaměnitelné se státním znakem tak, že vyvolává dojem, že je osobou oprávněnou, i když jí není.¹⁷⁰ Za tyto lze uložit pokutu až do 30 000 Kč.¹⁷¹ Dále pokud

---

¹⁶⁸ Zákon č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů. (2001). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/51709/1/2>.

¹⁶⁹ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu na vydání zákona o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů, sněmovní tisk č. 814/0. Dostupné z: https://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw?fq_CisZakT=352&fq_RokT=2001.

¹⁷⁰ § 13 odst. 1, písm. a) až e) zákona č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů. (2001). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/51709/1/2>.

nevyvěsí státní vlajku v zákonem stanovených případech nebo vyvěsí-li ji v rozporu s příslušným paragrafem.¹⁷² V těchto případech lze rovněž uložit pokutu, ale pouze do výše 10 000 Kč.¹⁷³

Přestupek musí mít skutkovou a materiální podstatu. Skutkovou podstatou se rozumí skutečnost, že se osoba přestupku dopustí způsobem stanoveným zákonem, a materiální, tzn. nebezpečnost pro společnost. Například nelze sankcionovat fanouška, který se pomaluje státními barvami či zahálí do státní vlajky na výraz podpory sportovce či národního týmu při utkání.¹⁷⁴

V původním znění § 13 tohoto zákona konkrétně vymezoval správní delikty právnických nebo fyzických osob podnikajících, které nebyly považovány za přestupky, nýbrž za protiprávní činy.¹⁷⁵ Stanovoval maximální výši pokut za konkrétní správní delikt, upravoval lhůty řízení o uložení pokuty a rozhodování o výši pokuty. Ta závisela na závažnosti porušení povinnosti, době trvání tohoto stavu a následkům jednání. Výnosy z pokut jsou příjmem státního rozpočtu.¹⁷⁶ Správním deliktem mohlo být například chybné vyvěšení vlajky.¹⁷⁷

V nynějším znění zákona byla ustanovení pojednávající o správních deliktech zrušena čl. CXXIV zákona č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích a zákon se v § 13 věnuje pouze přestupkům osob fyzických, právnických a fyzických podnikajících.

---

¹⁷¹ § 13 odst. 2. zákona č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů. (2001). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/51709/1/2>.

¹⁷² § 13 odst. 1 písm. f), g) zákona č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů. (2001). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/51709/1/2>.

¹⁷³ § 13 odst. 2 zákona č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů. (2001). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/51709/1/2>.

¹⁷⁴ RYCHETSKÝ, Pavel. *Ústava České republiky: Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-809-3, str. 197.

¹⁷⁵ Tamtéž.

¹⁷⁶ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu na vydání zákona o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů, sněmovní tisk č. 814/0. Dostupné z: https://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw?fq_CisZakT=352&fq_RokT=2001.

¹⁷⁷ RYCHETSKÝ, Pavel. *Ústava České republiky: Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-809-3, str. 197.

5.2. TRESTNÍ ZÁKONÍK

Ochranu státních symbolů zajišťuje i zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v § 415 a § 416. Klade se zde důraz na dodržování mezinárodního válečného práva, tzn. zneužití symbolů za stavu ohrožení státu, válečného stavu, války či jiného ozbrojeného konfliktu. Chráněny jsou rovněž označení Červeného kříže a Organizace spojených národů.¹⁷⁸

„Kdo za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu nebo za války nebo jiného ozbrojeného konfliktu zneužije označení Červeného kříže nebo jiných rozlišovacích znaků nebo barev uznávaných mezinárodním právem pro označení zdravotnických institucí nebo dopravních prostředků zdravotnické pomoci nebo evakuace, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let.“¹⁷⁹

„Stejně bude potrestán, kdo za války nebo jiného ozbrojeného konfliktu zneužije znaku Organizace spojených národů anebo vlajky nebo státního nebo vojenského znaku, insignie nebo stejnokroje neutrálního nebo jiného státu, který není stranou v konfliktu.“¹⁸⁰

Výjimečný trest odnětí svobody na pět až dvacet let je stanoven v případech, ve kterých pachatel svým jednáním způsobí druhé osobě či osobám smrt nebo těžkou újmu na zdraví, škodu velkého rozsahu, nebo odvetná opatření druhé válčící strany.¹⁸¹

V § 416 odst. 1 a 2 trestního zákoníku je upravena výše trestu odnětí svobody pro osoby, které se za války nebo jiného ozbrojeného konfliktu dopustí zneužití vlajky nebo státního či vojenského znaku, insignie nebo stejnokroje jiného státu, který je stranou v konfliktu, nebo zneužije vyhlášeného příměří nebo vlajky příměří.

---

¹⁷⁸ RYCHETSKÝ, Pavel. *Ústava České republiky: Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-809-3, str. 197.

¹⁷⁹ § 415 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. (2009). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/40471/1/2>.

¹⁸⁰ § 415 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. (2009). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/40471/1/2>.

¹⁸¹ § 415 odst. 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. (2009). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/40471/1/2>.

Trestná je neoprávněná výroba a přechovávání pečetidla státní pečeti nebo razítka orgánu veřejné moci, která vyobrazují státní znak nebo taková, jež jsou součástí veřejných listin.¹⁸² V době míru není tuzemským ani symbolům zahraničního státu či mezinárodní organizace poskytována žádná trestněprávní ochrana.¹⁸³

5.3. PÁLENÍ VLAJKY JAKO HANOBENÍ A ZNEUŽITÍ STÁTNÍHO SYMBOLU

Právo na svobodu projevu je jedním z nejstarších ústavně garantovaných práv, které bylo zakotveno již ve francouzské Deklaraci práv člověka a občana z roku 1789, kde se uvádělo, že nikdo nesmí být pronásledován za své názory. Toto právo je zakotveno rovněž na mezinárodní úrovni, a to v článku 10 Evropské úmluvy o lidských právech, kde je výslovně řečeno, že každý má právo zastávat názory, přijímat a rozšiřovat informace či myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na státní hranice. Rovněž uvádí, že výkon tohoto práva může podléhat omezením či sankcím, které stanovuje zákon a které jsou nezbytné pro ochranu demokratické společnosti a její bezpečnosti.

Svoboda projevu je v české právní úpravě zakotvena v čl. 17 Listiny základních práv a svobod, který říká, že „*každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem*“ a může tak činit bez ohledu na hranice státu. Svobodu projevu ale lze dle čl. 17 odst. 4 omezit zákonem, pokud se jedná o opatření nutné pro demokratickou společnost, ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.

Právě pálení vlajky jako státního symbolu je v různých zemích světa předmětem mnoha diskusí, zda se stále jedná o svobodu projevu, jenž je právem každého z nás, nebo se zde již zachází do roviny hanobení státního symbolu, které by nemělo zůstat bez postihu.

---

¹⁸² § 349 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. (2009). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/40471/1/2>.

¹⁸³ RYCHETSKÝ, Pavel. *Ústava České republiky: Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-809-3, str 198.

Pokud osoba vlajku spálí, jedná se o projev politický a expresivní, což znamená z jedné strany jednání a ze strany druhé má hodnotu projevu a vyjádření názoru. V České republice platí, že se stát zavazuje chránit svobodu projevu a nezasahuje do něj, ale chrání i ty, jimž je projev určen. Politický projev má ochranu nejnižší. Pálením vlajky narušitel fakticky využívá svého práva, a tak je sporné, zda je adekvátní toto chování postihovat sankcí. Soudy obvykle hodnotí expresivní projevy jako aktivní využití práva svobody projevu, pokud neohrozí demokratickou společnost a neporuší kritéria stanovené Listinou a Úmluvou.¹⁸⁴ Dle zákona státní vlajka stejně jako další symboly státu požívá cti a ochrany a musí být užívána jen vhodným a důstojným způsobem. Za zneužití, úmyslné poškození, či hrubé znevážení lze uložit pokutu až ve výši 30 000 Kč.¹⁸⁵ Zákonná úprava je ale pouze obecná a za čin pálení vlajky by neměla být uložena sankce, pokud nejsou porušena daná kritéria.

5.4. PÁLENÍ VLAJKY VE FRANCII

Ne všechny země světa mají k činu pálení vlajky natolik liberální přístup jako Česká republika. V nedaleké Francii je legislativa, co se takových skutků týče, poměrně striktní.

Vyhláškou č. 2010-835 ze dne 21. července 2010 o trestnosti urážky trikolorní vlajky bylo do francouzského trestního zákoníku přidáno ustanovení, které říká, že je-li spáchán čin, který může narušit veřejný pořádek a jehož úmyslem je urazit trikolorní vlajku, se trestá předepsanou pokutou za přestupky 5. třídy. Jedná se o čin ničení, poškození či znehodnocení vlajky na veřejném prostranství nebo místě, které je veřejnosti běžně přístupné. Sankce se ale vztahuje i na osobu, která tento skutek spáchala na místě soukromém, ale pořídila záznam, který dále šíří.¹⁸⁶

---

¹⁸⁴ Pálení vlajky – aspekt svobody projevu nebo hanobení | epravo.cz. EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem – Sbírká zákonů, judikatura, právo [online]. Copyright © EPRAVO.CZ [cit. 28.08.2022]. Dostupné z: https://www.epravo.cz/top/clanky/paleni-vlajky-aspekt-svobody-projevu-nebo-hanobeni-statniho-symbolu-111344.html#_ftn4.

¹⁸⁵ § 13 odst. 2 zákona č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů. (2001). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/51709/1/2>.

¹⁸⁶ Článek, R645-15, oddíl 11: Z pohrdání trikolorní vlajkou – Trestní zákoník – Code pénal - Dernière modification le 01 mai 2022. Légifrance. Dostupné z: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070719/2022-08-31/.

Za přešupek 5. třídy lze uložít pokutu maximálně do výše 1 500 EUR.¹⁸⁷ Recidiva těchto přešupků se trestá v souladu se čl. 132-11 trestního zákoníku (Code pénal), který stanovuje, že pokud se osoba již pravomocně odsouzená za přešupek 5. třídy ve lhůtě jednoho roku od uplynutí či promlčení tohoto přešupku dopustí stejného přečinu, lze jí v zákonem stanovených případech uložít pokutu až do výše 3000 EUR.¹⁸⁸ Je-li veřejná urážka vlajky spáchána v průběhu demonstrace, kterou organizují nebo regulují veřejné orgány, trestá se pokutou ve výši 7500 EUR. Pokud je tento čin spáchán přímo na schůzi těchto orgánů, uděluje se trest odnětí svobody na šest měsíců a pokuta 7500 EUR.¹⁸⁹

---

¹⁸⁷ Článek 131-13 – Trestní zákoník – Code pénal - Dernière modification le 01 mai 2022. Légifrance.. Dostupné z: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070719/2022-08-31/.

¹⁸⁸ Článek 132-11 – Trestní zákoník – Code pénal - Dernière modification le 01 mai 2022. Légifrance. Dostupné z: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070719/2022-08-31/.

¹⁸⁹ Článek 433-5-1 – Trestní zákoník – Code pénal - Dernière modification le 01 mai 2022. Légifrance. Dostupné z: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070719/2022-08-31/.

6. ZTOHOVEN – ČERVENÉ TRENÝRKY

Pro konkrétní ukázkou jsem se rozhodla zanalyzovat zřejmě nejvýraznější případ současné doby, ve kterém sehrál výraznou roli jeden ze státních symbolů České republiky.

Jedná se o počín české umělecké skupiny Ztohoven, která údajně čítá od dvaceti do stovky členů.¹⁹⁰

6.1. SKUTKOVÁ PODSTATA PŘÍPADU

Tři členové výše zmiňované skupiny Ztohoven dne 19. 9. 2015 ve večerních hodinách neoprávněně vylezli na střechu Pražského hradu. Dva z nich byli oblečeni v kominickém oblečení a třetí byl převlečen za řemeslníka.

Tito přeštlípili lanko a následně sejmuli ze stožáru vlajku prezidenta republiky, která je jedním ze státních symbolů České republiky, a místo ní na střeše Pražského hradu vyvěsili červené trenýrky, které si sem za tímto účelem přinesli.

Následně ji odhodili na terasu nedaleké kavárny Starbucks, kde pravděpodobně čtvrtá zúčastněná osoba, jejíž totožnost není známa, vlajku prezidenta převzala. V tuto chvíli byl jeden ze státních symbolů v rukou občanů České republiky.¹⁹¹

6.2. SOUDNÍ JEDNÁNÍ

Policisté provedli vyšetřování ve zkráceném řízení, jenž se uplatňuje v případech, kdy byl podezřelý přistižen při činu anebo jde o čin, který v prvním stupni projednává okresní soud a zároveň zde nehrozí trest odnětí svobody na více než 5 let.¹⁹² Podezřelý je vyslechnut, orgán, jenž zkrácené přípravné řízení koná,

---

¹⁹⁰ Ztohoven – Kultura – Wiki.iDNES.cz [online] Copyright © idnes.cz [cit. 28.08.2022]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/wiki/kultura/ztohoven.K457953>.

¹⁹¹ Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1. Sp. zn. 2 T 114/2015. Dostupné také z: <https://wintr.cz/images/standarta.pdf>.

¹⁹² § 179a odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, trestní řád. (1961). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/30139/1/2>.

o tomto učiní záznam do protokolu a jeho opis doručí podezřelému a jeho obhájci. Do 48 hodin tento opis zašle rovněž státnímu zástupci.¹⁹³

Toto řízení „musí být skončeno nejpozději do dvou týdnů ode dne, kdy policejní orgán obdržel trestní oznámení nebo jiný podnět k trestnímu stíhání. Smyslem zkráceného přípravného řízení je urychlit a zjednodušit přípravné trestní řízení a v co nejkratší době postihnout pachatele méně závažných trestních činů.“¹⁹⁴

Na výše zmíněné tři členy skupiny, kteří se činu dopustili, byla následně roku 2015 na návrh státního zastupitelství pro Prahu 1 podána žaloba. Členové skupiny Ztohoven byli podezřelí z výtržnictví a poškození cizí věci. Tuto žalobu však samosoudkyně Obvodního soudu pro Prahu 1 v polovině října 2015 zamítla pro nedostatek důkazů o tom, že žalovaní jsou právě těmi osobami, které červené trenýrky na střechu Pražského hradu vyvěsili.¹⁹⁵

Mimo jiné soudkyně Obvodního soudu pro Prahu 1 také uvedla, že případ nesplňuje podmínky, které jsou nutné pro konání ve zkráceném řízení. Policisté měli provést úplné vyšetřování a konkrétněji vyčíslit výši škody. Rozhodnutí soudkyně podlelo kritice prezidenta České republiky Miloše Zemana a jeho mluvčího. Následně státní zastupitelství proti tomuto rozhodnutí podalo stížnost, o které na neveřejném jednání rozhodl Městský soud v Praze v listopadu 2015 tak, že potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně.¹⁹⁶

---

¹⁹³ § 179b odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, trestní řád. (1961). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/30139/1/2>.

¹⁹⁴ Co je zkrácené přípravné řízení – Policie České republiky. Úvodní strana – Policie České republiky [online]. Copyright © 2022 Policie ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 28.08.2022]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/co-je-zkracene-pripravne-rizeni.aspx>.

¹⁹⁵ Soud odmítl potrestat členy Ztohoven za červené trenýrky na Hradě – Pražský deník. Pražský deník – informace, které jsou vám nejbliž [online]. Copyright © [cit. 28.08.2022]. Dostupné z: https://prazsky.denik.cz/zpravy_region/soud-odmitl-potrestat-cleny-ztohoven-za-cervene-trenyrky-na-hrade-20151016-dpj4.html.

¹⁹⁶ Členové Ztohoven nebudou za trenýrky potrestáni, potvrdil soud – Pražský deník. Pražský deník – informace, které jsou vám nejbliž [online]. Copyright © [cit. 28.08.2022]. Dostupné z: <https://prazsky.denik.cz/zlociny-a-soudy/clenove-ztohoven-nebudou-za-trenyrky-potrestani-potvrdil-soud-20151127-ggss.html>.

Tento soud nerozhodoval o vině podezřelých, nýbrž o tom, že nemohou být potrestáni ve zkráceném řízení. Věc se následně vrátila k došetření policii a posouzení, zda jsou splněny podmínky pro zahájení trestního stíhání.¹⁹⁷

Další soud proběhl 24. srpna 2016. Usnesení bylo doplněno o podrobné vyčíslení škody, které se stíhané osoby měly dopustit. Vzhledem k tomu, že po nedávno opravené střeše vykonávali neodborný pohyb, poškodili střešní krytinu a klempířské prvky. Sejmutím standarty a přeštípnutím lanka na stožáru byla rovněž způsobena škoda na majetku. Škoda způsobená Správě Pražského hradu v celkové výši přesahovala 55.000 Kč a výše škody odcizením (ukradená vlajka prezidenta republiky) byla vyčíslena na 33.600 Kč.¹⁹⁸

Dále přibyly výpovědi dvou svědků, kteří byli události přítomni. Jedním z nich byl policista u Útvaru pro ochranu Prezidenta ČR, který právě končil svoji službu. Jakmile podezřelý na střeše hradu zpozoroval, telefonicky informoval vedoucího směny. Později viděl ze střechy letět světlý balík, jenž mohl být prezidentská standarta, na terasu kavárny Starbucks, kam se ihned běžel podívat, ale nic zde nenašel.

Druhým svědkem byl kolemjdoucí, který se zhruba v 18 hodin nacházel na Pražském hradě na návštěvě výstavy v Jízdárně Pražského hradu. Po výstavě se procházel po nádvoří a na střeše hradu uviděl vlát rudé trenýrky a dva muže v kominickém oblečení, kteří odtud odhodili balík na terasu zmiňované kavárny. Poté uviděl muže slézat z lešení, po kterém na střechu vyšplhali. Dole na ně již čekali dva policisté.

V usnesení se dále můžeme dočíst o průběhu dokazování poškození střechy, které probíhalo prostřednictvím videozáznamů přehrávaných před soudem a výpovědí svědků, kteří se v průběhu roku 2015 (do konce srpna) podíleli na rekonstrukci této části střechy. Dle jejich slov od konce rekonstrukce na střechu nikdo nevkročil, proto usuzují, že ji zde museli poškodit podezřelí svým neprofesionálním pohybem.¹⁹⁹

---

¹⁹⁷ Tamtéž.

¹⁹⁸ Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1. Sp. zn. 2 T 114/2015. Dostupné také z: <https://wintr.cz/images/standarta.pdf>.

¹⁹⁹ Tamtéž.

6.3. ROZSUDEK

Obžaloba byla na obžalované podána státní zástupkyní Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 1 dne 23. 5. 2016 pro přečin výtržnictví podle § 358 odst. 1 trestního zákoníku, dále pro přečin poškození cizí věci podle § 228 odst. 1,3 písm. c) trestního zákoníku a pro přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku.

Aby soud dospěl k závěru, že čin má charakter výtržnosti, je rozhodující povaha jednání, nikoli místo, kde k němu došlo. Čin musí hrubě narušovat občanské soužití a dotýkat se širšího okruhu občanů nebo jednotlivce a proti nim přímo směřovat. Z doložených důkazů bylo soudem rozhodnuto, že čin obžalovaných nesměřoval proti občanům této republiky či společnosti vůbec. V rozhodnutí bylo uvedeno, že motivem a úmyslem obžalovaných nebylo narušení veřejného klidu a pořádku, či narušení společenského soužití, nýbrž recese a protest proti politice prezidenta Miloše Zemana, a nebyly tak naplněny zákonné znaky skutkové podstaty přečinu výtržnictví.²⁰⁰

Obžalovaní se v hlavním líčení k popsaným činům doznali. Uvedli však, že pokud došlo k nějakým škodám, byly to pouze nezbytné provozní náklady na uskutečnění akce. Dle svých slov se po střeše pohybovali s maximální opatrností a měli speciální boty, tudíž výše náhrady škody neodpovídá skutečnému poškození.

Co se škody týče, soud se ztotožnil s částkou, která je doložena fakturou o výměně a nákupu lanka. Ohledně poškození střešní krytiny soud rozhodl, že není možné spolehlivě určit, zda tuto škodu způsobili s určitostí právě obžalovaní.

„Soud došel k závěru, že obžalovaní splnili zákonné znaky skutkové podstaty přečinu poškození cizí věci podle § 228 odst. 1, odst. 3. písm. c) trestního zákoníku podle § 23 trestního zákoníku spolupachatelství“²⁰¹, jelikož se v hlavním líčení doznali, že lanko na stožáru přeštlípili proto, aby ztížili odejmutí jimi

---

²⁰⁰ Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1. Sp. zn. 2 T 114/2015. Dostupné také z: <https://wintr.cz/images/standarta.pdf>.

²⁰¹ Tamtéž.

zavěšených rudých trenýrek. Poškodili tak cizí věc, způsobili škodu na cizím majetku a spáchali trestný čin.

Obžalovaní se rovněž před soudem, doznali, že standartu ze stožáru sejmuli, ze střechy odhodili a další osoba ji odnesla. Aby tento čin mohl být klasifikován jako přečin krádeže dle „§ 205 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku je nezbytné po subjektivní stránce prokázání úmyslu, který musí zahrnovat všechny znaky objektivní stránky včetně přisvojení. Pro přisvojení si věci zmocněním se vyžaduje úmysl pachatele získat věc nikoli jen na přechodnou dobu.“²⁰² Podle názoru soudu tento úmysl u obžalovaných prokázat nelze. Dle soudkyně jejich primárním úmyslem bylo prezidentskou standartu sejmout proto, aby zde místo ní mohli vyvěsit červené trenýrky jako výraz protestu proti politice prezidenta ČR. Nelze tak tedy užít žalovanou právní kvalifikaci přečinu krádeže, protože nebyla naplněna subjektivní stránka tohoto trestného činu. Na tomto tvrzení soudu nic nemění ani skutečnost, že mu obžalovaný předal údajnou část standarty, jelikož nelze skutečně prokázat, zda se jedná o originál vlajky prezidenta republiky.²⁰³

Soud se rozhodoval na základě předložených důkazů, judikatury i osob obžalovaných. Důkladně také vážil svobodu projevu, která je zakotvena v článku 17 Listiny základních práv a svobod.

Samosoudkyně Obvodního soudu pro Prahu 1 rozhodla, že v tomto případě nebyly splněny předpoklady pro vyvození trestní odpovědnosti a věc proti obžalovaným postoupila úřadu Městské části Praha 1, zda by mohl být posouzen jako přestupek.²⁰⁴

6.4. DALŠÍ VÝVOJ PŘÍPADU

V reakci podala státní zástupkyně stížnost k odvolacímu soudu, který v září 2016 zrušil rozhodnutí soudu prvního stupně, dle kterého vyvěšení trenýrek není trestným činem. Senát odvolacího pražského Městského soudu

---

²⁰² Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1. Sp. zn. 2 T 114/2015. Dostupné také z: <https://wintr.cz/images/standarta.pdf>.

²⁰³ Tamtéž.

²⁰⁴ Tamtéž.

odůvodnil, že právo na svobodu projevu nelze nadřazovat nad právo na ochranu majetku, a nařídil tento případ projednat znovu soudem prvního stupně.²⁰⁵

V dalším jednání samosoudkyně rozhodla o trestu šest měsíců podmíněně odložených na zkušební dobu jednoho roku pro všechny tři obžalované. Dále měli zaplatit škodu více než 64 tisíc korun a rovněž soud rozhodl o „*zabrání textilie červené barvy, zpodobňující pánské spodní prádlo, o rozměrech 150 x 150 centimetrů.*“²⁰⁶ Rozsudek ale zatím nebyl pravomocný, jelikož si obě strany ponechaly prostor pro odvolání.

Obžalovaní se proti tomuto rozhodnutí neodvolali. Odvolal se ale státní zástupce a Správa Pražského hradu. Požadovali zaplacení 310 tisíc jako odškodné za nemajetkovou újmu a zvýšení trestu za odcizenou standartu, kterou prvoinstanční soudkyně snížila z původních 33 000 Kč na 8 400 Kč.²⁰⁷

Učinila tak po vyslechnutí znalce v oboru cen textilií, který určil amortizaci na 75 procent.²⁰⁸ Právě proti tomuto se odvolala státní zástupkyně i Správa Pražského hradu. Argumentovali tím, že vlajka nevisela po celou dobu, nýbrž ji střídali s jinými, a tak její opotřebení bylo menší, než zhodnotil znalec.

Soudkyně toto ale v posledním soudním jednání, které proběhlo v září 2017, zamítla, stejně jako požadavek na 310 tisíc korun jako nemajetkovou újmu. Rozhodnutí soudu bylo pravomocné. Tímto byl uzavřen případ třech členů umělecké skupiny Ztohoven, kteří v roce 2015 vyměnili prezidentskou standartu na Pražském hradě za rudé trenýrky. Své tresty si ale vyslechli pouze dva

---

²⁰⁵Soud rozdal členům Ztohoven podmínky, musejí také uhradit škodu – iDNES.cz – zpravodajství [online] Copyright © idnes.cz [cit. 28.08.2022]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/ztohoven-trenyrky-hrad-soud-standarta.A170405_083150_domaci_pku.

²⁰⁶ Tamtéž.

²⁰⁷ Soud uzavřel kauzu trenýrek na Hradě. Vyšší odškodné za vlajku odmítl, podmínky pro umělce platí - Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz [online]. Copyright © [cit. 28.08.2022]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/soud-opet-resil-trenyrky-na-hrade-jaka-byla-cen-odcizene-sta/r~5739970ca34e11e7ad190025900fea04/>.

²⁰⁸ Soud rozdal členům Ztohoven podmínky, musejí také uhradit škodu – iDNES.cz – zpravodajství [online] Copyright © idnes.cz [cit. 28.08.2022]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/ztohoven-trenyrky-hrad-soud-standarta.A170405_083150_domaci_pku.

obžalovaní. Třetí z nich bohužel v létě roku 2017 podlehl následkům zranění dopravní nehody.²⁰⁹

6.5. JAK TO BYLO SE STANDARTOU

Skupina Ztohoven projekt, kdy vyvěsili červené trenky na Pražský hrad, nazvali „Prezidentovo špinavé prádlo.“ Původně se předpokládalo, že vlajka prezidenta republiky je ve vlastnictví občanů, a to se na konci června roku 2016 také skutečně potvrdilo. Členové umělecké skupiny, kteří původně tvrdili, že neví, kde se standarta nachází, přiznali, že vlajka figuruje v jejich dalším projektu s názvem „Decentralizace moci.“²¹⁰

Standartu rozstříhali na 1 152 shodných kusů a tyto potom rozdali nalepené na papíře a opatřené popiskem a QR kódem mezi občany krajských měst po celé republice. Díky tomuto QR kódu pak lidé, kteří daný kousek vlastnili, mohli získat od 500 do 1 500 Kč. Všechny dílky dohromady pak dávaly hodnotu 35 tisíc korun.

Mezi veřejností se ale spekulovalo, zda se skutečně jedná o prezidentskou standartu. Na sociálních sítích, kam noví majitelé kusů standarty zveřejňovali své úlovky, se totiž objevovaly pouze červené, bílé a modré díly a neobjevil se žádný kus se státním znakem či nápisem „Pravda vítězí.“²¹¹

6.6. MŮJ OSOBNÍ NÁZOR NA SITUACI

Osobně se na základě platné právní úpravy ztotožňuji s většinou bodů v původním rozhodnutí soudu prvního stupně, který případ předal k posouzení jako přestupek. Obžalovaní svým činem využili svého ústavně zakotveného práva na svobodu projevu (čl. 17) a vyjádřili tak svůj nesouhlas s politickou situací v České republice, i když tak učinili poněkud expresivním a nevhodným

---

²⁰⁹ Soud uzavřel kauzu trenýrek na Hradě. Vyšší odškodné za vlajku odmítl, podmínky pro umělce platí - Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz [online]. Copyright © [cit. 28.08.2022]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/soud-opet-resil-trenyrky-na-hrade-jaka-byla-cen-odcizene-sta/r~5739970ca34e11e7ad190025900fea04/>.

²¹⁰ Rudé trenky nad Hradem | Časopis HOST. Časopis HOST [online]. Copyright © 2022 Časopis Host [cit. 28.08.2022]. Dostupné z: <https://casopishost.cz/clanky/10947-rude-trenky-nad-hradem>.

²¹¹ Skládáme zpět prezidentskou standartu, kterou rozstříhala skupina Ztohoven. Pomůžete nám? - Aktuálně.cz. Magazín - Aktuálně.cz [online]. Copyright © [cit. 28.08.2022]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kuriozity/skladame-zpet-rozstrihanou-prezidentskou-standartu-pomuzete/r~2569e9f63e0111e6888a0025900fea04/>.

způsobem. Trestní zákoník v aktuálním znění ale přímo nezakotvuje skutkovou podstatu trestného činu hanobení prezidenta republiky či státních symbolů. Tuto problematiku upravuje zákon č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů, který ale zneužití, hrubé znevážení, zničení, poškození apod., klasifikuje jako přestupek.²¹²

Dle mého názoru nedošlo k přečinu výtržnictví, ze kterého byli podezřelí obžalováni. Souhlasím rovněž se stanoviskem soudu, co se týče poškození cizí věci a uložené náhrady škody za odcizení prezidentské vlajky a přestřihnutí lanka, jehož nákup byl doložen fakturami. Ztotožňuji se také s názorem soudu, že obžalovaným nelze dokázat poškození střešní krytiny a neměla by jim tak být uložena peněžitá náhrada škody.

Co se týče obžaloby z přečinu krádeže, si ale na rozdíl od samosoudkyně myslím, že v tomto případě skutková podstata byla naplněna. Jak je uvedeno v usnesení, musí být prokázán úmysl pachatele přisvojit si věc nikoli jen na dobu přechodnou. Obžalovaní se přímo před soudem doznali, že standartu odhodili na terasu kavárny Starbucks, kde ji sebrala a odnesla čtvrtá osoba.²¹³ Z toho dle mého názoru vyplývá naplnění skutkové podstaty a přisvojení prezidentské vlajky členy skupiny Ztohoven. Ačkoli pak standartu rozstříhali a rozdali mezi občany, dle mého názoru nikdy neměli v úmyslu ji vrátit zpět Hradu jakožto jeho majetek. Jelikož cena standarty byla vyčíslena na více než 10 000 Kč, a nejednalo by se tak o škodu nepatrnou, která se ještě posuzuje jako přestupek, dále bych se řídila ustanoveními v § 205 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, který říká, že „*Kdo si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoliv nepatrnou, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.*“²¹⁴

---

²¹² § 13 odst. 2 zákona č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů. (2001). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/51709/1/2>.

²¹³ Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1. Sp. zn. 2 T 114/2015. Dostupné také z: <https://wintr.cz/images/standarta.pdf>.

²¹⁴ § 205 odst. 1 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. (2009). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/40471/1/2>.

ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci jsem se pokusila zpracovat komplexní pohled na problematiku českých státních symbolů a neoficiálních forem rovněž symbolizujících ČR. Konkrétně jsem se zaměřila na stanovená pravidla používání a vývoj každého z nich.

Věnovala jsem se rovněž otázce položené v úvodu – jakou ochranu státní symboly požívají a zda je jejich zneužití trestné. Došla jsem k závěru, že v české legislativě pojem ochrany není přímo stanoven a soudy se ve většině případů odvolávají na právo svobody projevu, které je zakotveno v Listině základních práv a svobod. Případně jsou tyto případy posuzovány jako přestupky.

V poslední části jsem se zabývala podrobným výzkumem počínu skupiny Ztohoven, kde jsem vycházela z veřejně dostupného usnesení Městského soudu v Praze, které jsem doplnila informacemi z článků internetového zpravodajství.

Co se týče směru, kterým se státní symbolika bude nadále ubírat, myslím si, že v blízké budoucnosti změna podoby kteréhokoliv státního symbolu ani způsobu jeho užívání nenastane.

SEZNAM ZDROJŮ

KNIŽNÍ ZDROJE

BIEDERMAN, Jan, Petr BJAČEK, Michal BURIAN, et al. *Doteky státnosti: založeno 1918 = Touches of statehood: founded 1918*. Přeložil Jaroslav FURMÁNEK. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, [2018]. ISBN 978-80-7278-756-2.

BŘEZINOVÁ, Ivona. *Vyprávění o symbolech České republiky*. Ilustroval Sevdalina KOVÁŘOVÁ KOSTADINOVA. Praha: Spolek Zaedno, 2021. ISBN 978-80-907753-5-0.

EXNER, Petr, Pavel FOJTÍK a Zbyšek SVOBODA. *Vlajky, prapory a jejich používání: základní pravidla pro vyvěšování vlajek na území České republiky*. Liberec: Libea, 2004. ISBN 80-239-2873-2.

GÖSSEL, Gabriel. *Státní hymna České republiky v proměnách doby: The Czech Republic's national anthem down the ages*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2008. ISBN 978-80-87041-42-0.

HOLASOVÁ, Aneta Františka. *Kde domov můj: příběh hymny*. V Praze: Albatros, 2018. ISBN 978-80-00-05209-0.

KREJČÍK, Tomáš. *Pečeť v kultuře středověku*. Šenov u Ostravy: Tilia, 1998. Universum (Tilia). ISBN 80-7042-499-0.

MARTÍNEK, Jiří. *Naší republice je 100 let: 1918-2018*. Ilustrovala Hana VAVŘINOVÁ. Praha: Fragment, 2018. ISBN 978-80-253-3875-9.

RYCHETSKÝ, Pavel. *Ústava České republiky: Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-809-3.

SEDLÁČEK, Pavel, GREGOROVICHOVÁ, Eva, ed. *Česká panovnická a státní symbolika: vývoj od středověku do současnosti: výstava Státního ústředního archivu v Praze – Archivní areál Chodovec 28. září-31. října 2002*. Praha: Státní ústřední archiv, 2002. ISBN 80-85475-86-3.

SEDLÁČEK, Pavel. *Symbole republiky: Symbols of the Czech Republic*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2007. ISBN 978-80-87041-29-1.

SEDLÁČKOVÁ, Helena, Pavel SEDLÁČEK, Martin HAKAUF a Petr KROUPA. *Státní symboly České republiky na Pražském hradě: National symbols of the Czech Republic at Prague Castle*. Přeložil Barbara DAY. Praha: Správa Pražského hradu, 2021. ISBN 978-80-88315-11-7.

SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN. *Barvy v právu*. Brno: The European Society for History of Law, 2015. ISBN 978-80-7418-242-6.

SVOBODA, Zbyšek. *Česká státní a vojenská symbolika*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 1996. ISBN 80-85469-90-1.

ZOUBEK, Vladimír. *Česká státní a policejní symbolika*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. ISBN 978-80-7251-334-5.

PRÁVNÍ PŘEDPISY A DŮVODOVÉ ZPRÁVY

Ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. (1992). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/40450/1/2>.

Usnesení Předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jakou součástí ústavního pořádku České republiky. (1992). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/40453/1/2>.

Ústavní zákon České národní rady č. 67/1990 Sb., o státních symbolech České republiky. (1990). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/38402/1/2>.

Ústavní zákon č. 102/1990 Sb., o státních symbolech České a Slovenské Federativní republiky. (1990). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/38440/1/2>.

Zákon č. 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky. (1992). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/40471/1/2>.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. (2009). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/40471/1/2>.

Zákon č. 68/1990 Sb., o užívání státního znaku, státní vlajky a ostatních státních symbolů České republiky. (1990). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/38403/1/2>.

Zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní řízení). (2000). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/49296/1/2?vtextu=prapor#lema0>.

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, trestní řád. (1961). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/30139/1/2>.

Zákon č. 154/1998 Sb., kterým se mění zákon č. 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky. (1998). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/46705/1/2>.

Zákon č. 157/1994 Sb., o státních vyznamenání České republiky. (1994). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/46705/1/2>.

Zákon č. 163/1960 Sb., o státním znaku a o státní vlajce. (1960). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/29901/1/2>.

Zákon č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích. (2017). Aspi.cz. <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/88605/1/2>.

Zákon č. 223/2016 Sb., o prodejní době v maloobchodě. (2016). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/86769/1/2>.

Zákon č. 245/2000 Sb., o státních svátcích, o ostatních svátcích, o významných dnech a o dnech pracovního klidu. (2000). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/49562/1/2>.

Zákon č. 252/1920 Sb., kterým se vydávají ustanovení o státní vlajce, státních znacích a státní pečeti. (1920). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/1833/1/2>.

Zákon č. 352/2001 Sb., o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů. (2001). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/51709/1/2>.

Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení). (1990). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/38720/1/2/zakon-c-367-1990-sb-o-obcich-obecni-zrizeni?vtextu=367/%201990#lema0>.

Zákon č. 542/1992 Sb., o zániku České a Slovenské Federativní Republiky. (1992). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/40321/1/2/zakon-c-542-1992-sb-o-zaniku-ceske-a-slovenske-federativni-republiky?vtextu=542/%201992#lema0>.

Trestní zákoník – Code pénal – Dernière modification le 01 mai 2022. Légifrance. Dostupné z: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070719/2022-08-31/.

Vyhláška č. 2010-835 ze dne 21. července 2010 o trestnosti urážky trikolorní vlajky – Décret no 2010-835 du 21 juillet 2010 relatif à l'incrimination de l'outrage au drapeau tricolore. Légifrance. Dostupné z: https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000022509096?init=true&page=1&query=2010-835&searchField=ALL&tab_selection=all.

Vyhláška č. 435/1990 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o užívání státního znaku a státní vlajky České republiky (1990). Aspi.cz. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/38798/1/2/vyhlaska-c-435-1990-sb-ktouhou-se-stanovi-podrobnosti-o-uzivani-statniho-znaku-a-statni-vlajky-ceske-republiky?vtextu=vyhl%C3%A1ka%20435/1990#lema0>.

Vyhláška městské rady v Třebíči o zákazu oslavy narozenin T. G. Masaryka z roku 1940.

Vyhláška Zemského úřadu v Praze o povinné účtě k říšským symbolům z roku 1939.

Důvodová zpráva k poslaneckému návrhu na vydání zákona ČNR o státních symbolech České republiky, sněmovní tisk č. 189. Dostupné z: https://www.psp.cz/eknih/1992cnr/tisky/t0189_00.htm.

Důvodová zpráva k poslaneckému návrhu na vydání zákona o státních svátcích, o dnech pracovního klidu a o významných dnech, sněmovní tisk č. 449/0. Dostupné z: https://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw?fq_CisZakT=245&fq_RokT=2000.

Důvodová zpráva k vládnímu návrhu na vydání zákona o užívání státních symbolů České republiky a o změně některých zákonů, sněmovní tisk č. 814/0. Dostupné z: https://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw?fq_CisZakT=352&fq_RokT=2001.

JUDIKATURA

Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1. Sp. zn. 2 T 114/2015. Dostupné také z: <https://wintr.cz/images/standarta.pdf>.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

Co je zkrácené přípravné řízení – Policie České republiky. Úvodní strana – Policie České republiky [online]. Copyright © 2022 Policie ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 28.08.2022]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/co-je-zkracene-pripravne-rizeni.aspx>.

Česká a Československá vlajka – historické symboly českých zemí – web.archive.org [online]. Copyright © web.archive.org [cit. 28.08.2022]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20050308084440/http://vexilolognet.hyperlink.cz/Symboly.htm>.

Členové Ztohoven nebudou za trenérky potrestáni, potvrdil soud – Pražský deník. Pražský deník – informace, které jsou vám nejbliž [online]. Copyright © [cit. 28.08.2022]. Dostupné z: <https://prazsky.denik.cz/zlociny-a-soudy/clenove-ztohoven-nebudou-za-trenyrky-potrestani-potvrdil-soud-20151127-ggss.html>.

Historie státního znaku | Vláda ČR. Úvodní stránka | Vláda ČR [online]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/historie-statniho-znaku/statni-znak-ceske-republiky--jeho-predchudci-a-soucasna-podoba-43755/>.

Lípa, náš národní strom – Pod lesnickou pokličkou – Lesní pedagogika.cz. Úvodní stránka – Lesní pedagogika.cz [online]. Dostupné z:

<https://www.lesnipedagogika.cz/cz/pod-lesnickou-poklickou/drevo/lipa-nas-narodni-strom>.

Pálení vlajky – aspekt svobody projevu nebo hanobení | epravo.cz. EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem – Sběrka zákonů, judikatura, právo [online]. Copyright © EPRAVO.CZ [cit. 28.08.2022]. Dostupné z: https://www.epravo.cz/top/clanky/paleni-vlajky-aspekt-svobody-projevu-nebo-hanobeni-statniho-symbolu-111344.html#_ftn4.

Rudé trenky nad Hradem | Časopis HOST. Časopis HOST [online]. Copyright © 2022 Časopis Host [cit. 28.08.2022]. Dostupné z: <https://casopishost.cz/clanky/10947-rude-trenky-nad-hradem>.

Skládáme zpět prezidentskou standartu, kterou rozstříhala skupina Ztohoven. Pomůžete nám? - Aktuálně.cz. Magazín - Aktuálně.cz [online]. Copyright © [cit. 28.08.2022]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kuriozity/skladame-zpet-rozstrihanou-prezidentskou-standartu-pomuzete/r~2569e9f63e0111e6888a0025900fea04/>.

Soud odmítl potrestat členy Ztohoven za červené trenýrky na Hradě – Pražský deník. Pražský deník – informace, které jsou vám nejbliž [online]. Copyright © [cit. 28.08.2022]. Dostupné z: https://prazsky.denik.cz/zpravy_region/soud-odmitl-potrestat-cleny-ztohoven-za-cervene-trenyrky-na-hrade-20151016-dpj4.html.

Soud rozdál členům Ztohoven podmínky, musejí také uhradit škodu – iDNES.cz – zpravodajství [online] Copyright © idnes.cz [cit. 28.08.2022]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/ztohoven-trenyrky-hrad-soud-standarta.A170405_083150_domaci_pku.

Soud uzavřel kauzu trenýrek na Hradě. Vyšší odškodné za vlajku odmítl, podmínky pro umělce platí - Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz [online]. Copyright © [cit. 28.08.2022]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/soud-opet-resil-trenyrky-na-hrade-jaka-byla-cen-odcizene-sta/r~5739970ca34e11e7ad190025900fea04/>.

Státní symboly České republiky – Ministerstvo vnitra České republiky.
Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2022
Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 28.08.2022].
Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/statni-symboly-ceske-republiky.aspx>.

Tři osudové březnové dny: 14.-16. březen 1939 – Ústav pro studium
totalitních režimů [online]. Copyright © ustrcr.cz [cit. 28.08.2022]. Dostupné z:
<https://www.ustrcr.cz/uvod/doba-nesvobody-1938-1945/tri-osudove-breznove-dny-14-16-brezen-1939/>.

Ztohoven – Kultura – Wiki.iDNES.cz [online] Copyright © idnes.cz [cit.
28.08.2022]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/wiki/kultura/ztohoven.K457953>

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA 1 Střední znak republiky Československé	72
PŘÍLOHA 2 Velký státní znak.....	73
PŘÍLOHA 3 Malý státní znak.....	74
PŘÍLOHA 4 Státní vlajka.....	75
PŘÍLOHA 5 Vlajka prezidenta republiky	76
PŘÍLOHA 6 Státní pečeť	77
PŘÍLOHA 7 Státní hymna	78

PŘÍLOHA 1 Střední znak republiky Československé

STŘEDNÍ ZNAK
REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ

Obrázek 1

Zdroj: zákon č. 252/1920 Sb., kterým se vydávají ustanovení o státní vlajce, státních znacích a státní pečeti

PŘÍLOHA 2 Velký státní znak

Obrázek 2

Zdroj: Příloha 1 k zákonu č. 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky

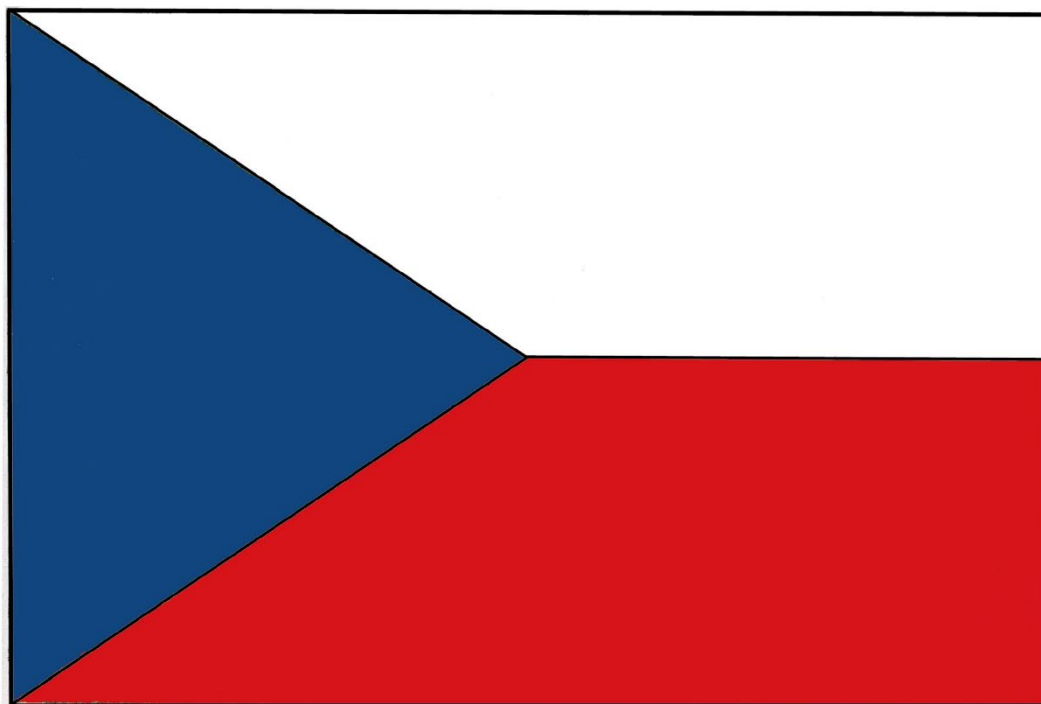
PŘÍLOHA 3 Malý státní znak

Obrázek 3

Příloha 2 k zákonu č. 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky

PŘÍLOHA 4 Státní vlajka

Obrázek 4

Příloha 3 k zákonu č. 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky

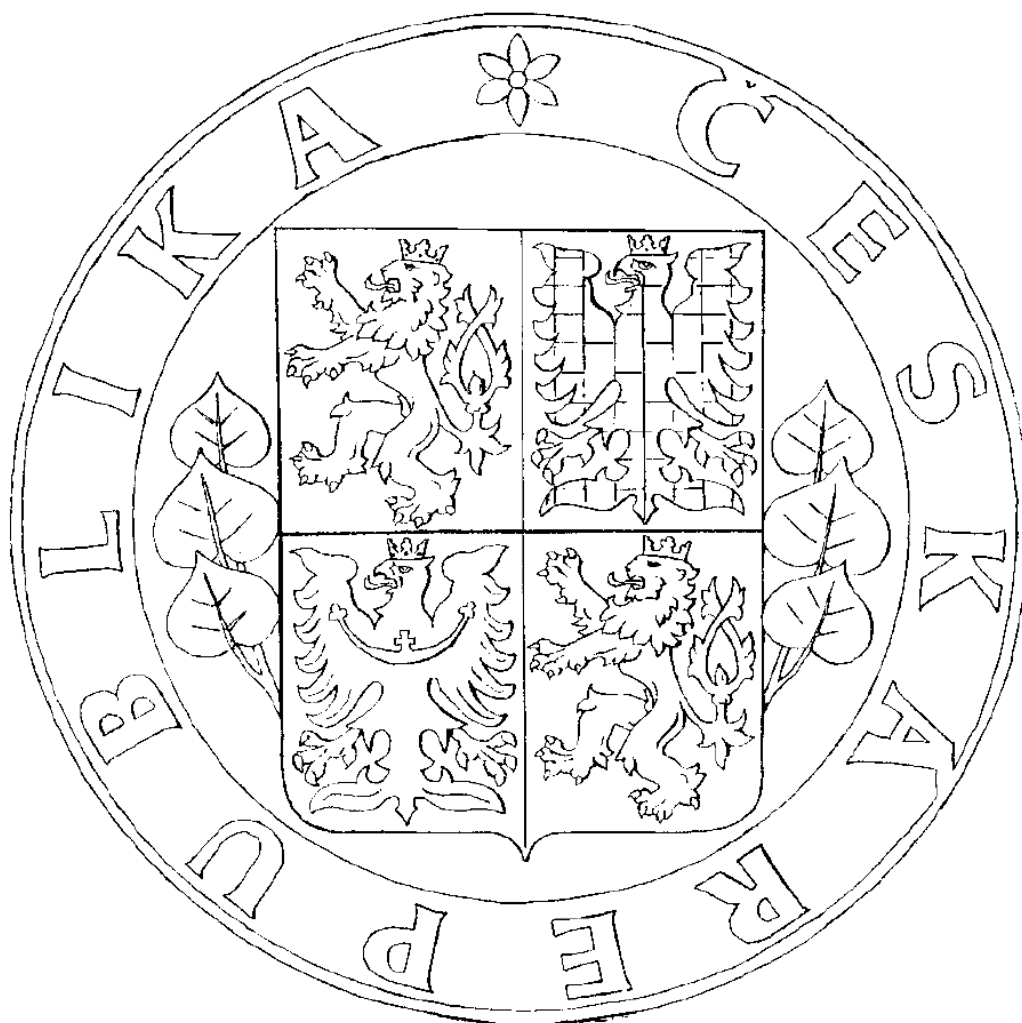
PŘÍLOHA 5 Vlajka prezidenta republiky

Obrázek 5

Příloha 4 k zákonu č. 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky

PŘÍLOHA 6 Státní pečeť

Obrázek 6

Příloha 4 k zákonu č. 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky

PŘÍLOHA 7 Státní hymna

KDE DOMOV MŮJ

(Fr. Škroup - J.K.Tyl)

Andante con moto. $\text{♩} = 88$

Fr. Škroup.

1. Kde do-mov můj, kde do-mov můj? Vo-da
hu-čí po lu-či-nách, bo-ry šu-mí
po-ska-li-nách, v sa-dě skví-se ja-ra
květ, zem-ský ráj to na po-hled! A to
je ta krá-sná ze-mě, ze-mě če-ská-
do-mov můj- ze-mě če-ská- do-mov můj! J. K. Tyl

Autentické znění české hymny, otištěné ve Věstníku ministerstva školství a národní osvěty, roč. XV, 1933, výnos č. 39 (9. 5. 1933).“

Obrázek 7

Příloha 4 k zákonu č. 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky